

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 9 ΚΑΙ Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

της

ΙΣΜΗΝΗΣ ΣΟΛΑΚΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εν λόγω διπλωματική εργασία αποσκοπεί στην ευρύτερη ανασκόπηση του ΔΠΧΑ9 και καταλήγει στην παρουσίαση, ανάλυση και ερμηνεία των απορροιών της υιοθέτησης του εν λόγω προτύπου, αφενός στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο και αφετέρου στην ευρύτερη ελληνική οικονομία. Πρόκειται για ένα ζήτημα, η εξέταση και ανάλυση του οποίου, κρίνεται αφενός επίκαιρη και αφετέρου αξιοπρόσεκτη. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πόσο περισσότερο μετριασμένες θα ήταν οι αρνητικές απόρροιες της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, αν είχε υιοθετηθεί εγκαίρως ένα πληρέστερο πρότυπο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, όπως είναι το ΔΠΧΑ9. Αν μη τι άλλο, θα ήταν δυνατή η πρόβλεψη των ήδη διενεργηθέντων δυσμενών πιστωτικών γεγονότων και συμβάντων και ως εκ τούτου, αυτό θα συνεπαγόταν την έγκαιρη λήψη ορθολογικών και αποτελεσματικών προστατευτικών μέτρων. Ομιλούμε επομένως, περί μίας έκβασης άκρως ζωτικής για την περίπτωση της χώρας μας, η οποία ναι μεν υπέστη τις ίδιες δυσμενείς συνέπειες με τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, αλλά ωστόσο, δεν κατάφερε να τις ξεπεράσει στον ίδιο χρονικό ορίζοντα, καταλήγοντας να υποφέρει, ακόμα και σήμερα, από αρκετά απομεινάρια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008.

Το ζήτημα της υιοθέτησης και εφαρμογής του ΔΠΧΑ9, το οποίο αποτελεί το κεντρικό ζήτημα μελέτης και ανάλυσης της εν λόγω διπλωματικής εργασίας, εξετάζεται αμιγώς βιβλιογραφικά και μέσω νομολογικής ανασκόπησης.

Λέξεις-Κλειδιά: ΔΠΧΑ9, Εποπτικός Έλεγχος, Συνέπειες, Οικονομία, Τράπεζες, Ελλάδα

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to broaden the scope of IFRS9 and to present, analyze and interpret the implications of adopting this standard, on the one hand, in the Greek banking industry and on the other hand, on Greek economy in general. This is an issue whose examination and analysis is both timely and noteworthy. It is sufficient to consider how much the negative effects of the recent financial crisis would have been mitigated if a more comprehensive financial reporting model, such as IFRS 9, had been adopted earlier. If anything, it would be possible to anticipate adverse credit events and incidents and, as a result, this would entail rational and effective safeguards in place. We are therefore talking about an extremely vital outcome for the case of our country, which although suffered the same adverse consequences as the other European countries, but failed to overcome them at the same time, ending up suffering even today, from several remnants of the economic and financial crisis of 2008.

The issue of the adoption and implementation of IFRS 9, which is the central issue of the study and analysis of this thesis, is analyzed purely bibliographically and through legislative analysis.

Keywords: IFRS 9, Supervisory Control, Consequences, Economy, Banks, Greece

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

2

ABSTRACT3

6

Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

1.1 Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

1.2 Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

1.3888

10

2.1 10..... 10

2.2 ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ122

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ..... 14

3.1 ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**4

3.2 ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**4

3.3 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΔΠΧΑ 9 **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**5

3.4 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ2019

3.5 Η ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΠΧΑ 92820

3.6 Η ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 93228

3.7 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ3332

3.8 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ3432

3.9 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ354

3.10 Ο ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ365

3.11 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΔΠΧΑ39 ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΠΧΑ94035

3.12 ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΠΧΑ39 ΣΤΟ ΔΠΧΑ9.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	42
4.1 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ9 ΣΤΟΥΣ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ4342	
4.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ9 ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. 42	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ.....	46
5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	46
5.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	49
5.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ.....	50
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	51

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Λογιστική Εγγραφή (1) (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**6

Πίνακας 2. Λογιστική Εγγραφή (2) (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**6

Πίνακας 3. Λογιστική Εγγραφή Αγνόησης Πιθανής Απομείωσης (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)410

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Αδιαμφισβήτητα, ο ρόλος τον οποίο διαδραματίζουν τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο της σημερινής εποχής, στο σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών, είναι, αν όχι πρωταγωνιστικός, σίγουρα μεγίστης σημασίας. Άλλωστε, η πρόσφατη οικονομική κρίση, η οποία ενείχε παγκόσμια διάσταση και ξεκίνησε από το τραπεζικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής κατά το έτος 2008, και οι δυσμενείς συνέπειες αυτής, αποτέλεσαν και την γενεσιουργό αιτία της γέννησης της αναγκαιότητας υιοθέτησης πληρέστερων προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, από τα μέχρι πρότινος εφαρμοζόμενα ΔΠΧΑ 39.

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Απώτερος σκοπός, της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αποτελεί η παρουσίαση, μελέτη και ανάλυση του ΔΠΧΑ9, καθώς επίσης και η πραγματοποίηση ανασκόπησης και διεξοδικής συζήτησης σχετικά με τις συνέπειες της εν λόγω υιοθέτησης, αφενός στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο, και αφετέρου στην ευρύτερη ελληνική οικονομία. Πρόκειται για ένα ζήτημα εξαιρετικά επίκαιρο, και στο σημείο αυτό έγκειται και η σπουδαιότητα της παρούσας μελέτης.

Το ανώτερο αναφερόμενο βασικό θέμα στο οποίο επικεντρώνεται η παρούσα διπλωματική εργασία, εξετάζεται αμιγώς βιβλιογραφικά, καθώς επίσης και μέσω εκτενούς νομολογικής

ανασκόπησης. Βασικό εργαλείο αναζήτησης των βιβλιογραφικών πηγών, οι οποίες χρησιμοποιούνται, στο πλαίσιο της βιβλιογραφικής ανάλυσης, από την οποία απαρτίζεται η παρούσα διπλωματική εργασία, αποτελεί το Google Scholar. Συν τοις άλλοις, αξιοποιούνται χρήσιμα πληροφοριακά στοιχεία, αντλούμενα από εκδοθέντα επιστημονικά συγγράμματα.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που αναμένεται να καλυφθούν στο πλαίσιο της εν λόγω διπλωματικής εργασίας είναι τα εξής:

1/ Ποιες μεταρρυθμίσεις επήλθαν κατόπιν της μετάβαση από το πρώην καθεστώς του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39 στα ΔΠΧΑ 9.

2/ Ποιες είναι οι προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι οργανισμοί και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υποχρεούνται στην εφαρμογή των χρηματοοικονομικών προτύπων ΔΠΧΑ 9.

3/ Σε ποιο βαθμό χαρακτηρίζεται ως επιτυχής η εφαρμογή των χρηματοοικονομικών προτύπων ΔΠΧΑ 9 στο πλαίσιο της διαφανέστερης και πληρέστερης αποτύπωσης των οικονομικών δεδομένων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οργανισμών που υποχρεούνται στην υιοθέτησή τους;

1.3 ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

Στο πρώτο και παρόν κεφάλαιο, της παρούσας διπλωματικής εργασίας, παρουσιάζουμε ορισμένα χρήσιμα εισαγωγικά στοιχεία για την ομαλότερη γνωριμία του αναγνώστη με το θέμα το οποίο αναλύεται κατωτέρω.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εν λόγω διπλωματικής εργασίας, διενεργούμε σχετική με την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ 9, βιβλιογραφική ανασκόπηση. Αναλυτικότερα, παρατίθενται οι συνέπειες της εφαρμογής και υιοθέτησης του ΔΠΧΑ9. Πιο συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στις συνέπειες στους εποπτικούς ελέγχους, στο ευρύτερο ελληνικό χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό σύστημα, καθώς επίσης και στην εν γένει ελληνική οικονομία. Τέλος, διενεργείται μία πρώτη αναγνώριση με το εν λόγω πρότυπο, αφού πρωτίστως αναφερθούν οι βασικοί λόγοι και η αναγκαιότητα της υιοθέτησής του.

Στο τρίτο κεφάλαιο, πραγματοποιείται μία ευρύτερη ανασκόπηση του θεσμικού πλαισίου του ΔΠΧΑ9. Πιο συγκεκριμένα, αφού αποδοθούν οι βασικότεροι ορισμοί, επικεντρωνόμαστε στον βασικό σκοπό, τους λόγους, καθώς επίσης και την αναγκαιότητα υιοθέτησης του ΔΠΧΑ9, ενώ στη συνέχεια, περιγράφεται το πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου προτύπου και αφού διενεργηθεί μία ευρύτερη ανασκόπηση του συγκεκριμένου προτύπου, στη συνέχεια

εμβαθύνουμε στις διαδικασίες ταξινόμησης, αποτίμησης και απομείωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με το συγκεκριμένο πρότυπο. Εν συνεχεία, επικεντρωνόμαστε στην λογιστική αντιστάθμισης. Πιο συγκεκριμένα, αφού διενεργηθεί μία ευρύτερη περιγραφή της λογιστικής αντιστάθμισης, στη συνέχεια, αναφέρονται οι προϋποθέσεις, καθώς επίσης και οι επιμέρους υφιστάμενες και μεταξύ τους διαφοροποιημένες, κατηγορίες αντιστάθμισης. Κατόπιν, αναφερόμαστε στον τερματισμό της αντιστάθμισης. Στη συνέχεια, συγκρίνουμε το πλαίσιο εφαρμογής του ΔΠΧΑ9, με το πρώην ΔΠΧΑ 39. Αναλυτικότερα, η σύγκριση διενεργείται, στους τρόπους αποτίμησης, ταξινόμησης και απομείωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, στα δύο ανωτέρω αναφερόμενα πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, καθώς επίσης και στον τρόπο εφαρμογής της λογιστικής της αντιστάθμισης. Στη συνέχεια, γίνεται μνεία, στο μεταβατικό στάδιο από το ΔΠΧΑ 39, στο ΔΠΧΑ9.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, της παρούσας διπλωματικής εργασίας, παρατίθενται τα τελικά συμπεράσματα αυτής, τα οποία εξάγονται και παρατίθενται, κατόπιν διεξοδικής μελέτης και ανάλυσης των πληροφοριακών στοιχείων, που αναλύθηκαν στο ευρύτερο πλαίσιο της εν λόγω εργασίας. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται προτάσεις ζητημάτων άξιων μελλοντικής διερεύνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ

Από το ΔΠΧΑ 9 ορίζονται οι λογιστικής φύσεως κανονισμοί για λόγους αναγνώρισης και επιμέτρησης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, καθώς επίσης και των χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρεώσεων. Το εν λόγω χρηματοοικονομικό Πρότυπο ήρθε για να αντικαταστήσει το ΔΛΠ 39 περί «Αναγνώρισης και μέτρηση χρηματοπιστωτικών μέσων».

Στο σημείο αυτό, τονίζεται ότι η βασική ιδέα περί αντικατάστασης για λόγους περαιτέρω βελτίωσης του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39, δεν είναι καινούργια. Αντιθέτως, προϋπήρχε για μια σειρά ετών. Ωστόσο, η παγκόσμια και πλέον πρόσφατη χρηματοοικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε εν έτει 2008, προερχόμενη εκ των ΗΠΑ, σε συνδυασμό με τα αίτια πρόκλησης της, έκαναν την εισαγωγή του νέου χρηματοοικονομικού Προτύπου να φαντάζει ως επιτακτική ανάγκη (Bischof & Daske, 2016; Bushman & Williams, 2015).

Δεν είναι λίγοι οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, όπως είναι για παράδειγμα το επενδυτικό κοινό, καθώς επίσης και οι φορείς κανονιστικής συμμόρφωσης, οι οποίοι δήλωσαν προς το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) ότι οι λογιστικής φύσεως κανονισμοί, οι οποίοι τίθεντο από την πλευρά του πρώην διεθνούς χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39, χαρακτηρίζονταν από μία ιδιάζουσα πολυπλοκότητα, η οποία ήταν επικεντρωμένη σε αξιοπρόσεκτο βαθμό στην κατανόηση, αλλά συνδυαστικά και στην εφαρμογή και στην ερμηνευτική προσέγγιση του προτύπου αυτού. Πρόκειται λοιπόν, για μία σειρά επιμέρους υφιστάμενων παραγόντων, από την υπόσταση των οποίων παρακινήθηκε το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και προέβη στην ανάπτυξη και διαμόρφωση ενός καινούργιου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου, το οποίο θα ήταν αμιγώς επικεντρωμένο σε απλουστευμένες, για λόγους ευκολότερης

κατανόησης, αρχές, αντί σε συγκεκριμένους κανονισμούς. Αυτό, ουσιαστικά σημαίνει ότι υποστηρίζονται οι «principles based» κανονισμοί και όχι οι «rules based» (Camfferman, 2015).

Παρά το ότι το International Accounting Standards Board, προέβη ουκ ολίγες φορές στην τροποποίηση του ΔΛΠ 39, για να το καταστήσει πιο απλό απ' ό,τι ήταν αλλά και για να διευκολύνει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων και τα ενδιαφερόμενα μέρη, δεν είχε ωστόσο προχωρήσει ποτέ στην ανάληψη κάποιας τέτοιου είδους πρωτοβουλίας, η οποία να ανταποκρίνεται σε μια θεμελιώδη αντικατάσταση της λογιστικής αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων (International Accounting Standards Board, 2014).

Ωστόσο, εν έτει 2005, οι πλέον αρμόδιοι φορείς, οι οποίοι είναι συγκεκριμένα, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων, ξεκίνησαν τις απαιτούμενες εργασίες, που θα οδηγούσαν στην ουσιαστική επίτευξη της βελτίωσης και την ίδια στιγμή της απλοποίησης των λογιστικών αρχών και τηρουμένων κανονισμών σχετικά με τα χρηματοοικονομικής φύσεως μέσα. Οι εν λόγω εργασίες επέφεραν ως απότοκο μία πρώτη δημοσίευση, η οποία είχε τίτλο: «Μείωση της πολυπλοκότητας στην χρηματοοικονομική αναφορά των Χρηματοοικονομικών Μέσων» (Camfferman & Zeff, 2015).

Η δημοσίευση αυτή, χρονικά τοποθετείται τον Μάρτιο του έτους 2008. Δίνοντας έμφαση στην επιμέτρηση των χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων, καθώς επίσης και στη λεγόμενη λογιστική της αντιστάθμισης (hedge accounting), στο εν λόγω δημοσίευμα έγινε και ο σαφής προσδιορισμός μιας σειράς πιθανών προσεγγίσεων για λόγους περαιτέρω βελτιστοποίησης και απλοποίησης των εν λόγω λογιστικών κανονισμών. Τα ληφθέντα σχόλια από το συγκεκριμένο δημοσίευμα, απέδειξαν έμπρακτα την υποστήριξη των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, προς την εν λόγω θετική μεταβολή (International Accounting Standards Board, 2014).

Πιο συγκεκριμένα, τον Απρίλιο του έτους 2009, υπό την υποχρέωση της ανταπόκρισης στην παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, και κατόπιν της ακολούθησης των συμπερασμάτων των G20 και των υποδείξεων που δίνονταν από την πλευρά των διεθνών οργανισμών, όπως είναι επί παραδείγματι το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, καθώς και το International Accounting Standards Board, ανακοινώθηκε η επιτάχυνση του χρονοδιαγράμματος της αντικατάστασης του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39 (Gebhardt, 2016; Ramanna, 2013).

Ωστόσο, τονίζεται ότι οι λογιστικής φύσεως κανονισμοί που αφορούν την διαδικασία της απομείωσης των χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων, με βάση το πρώην ισχύον ΔΛΠ 39, λήφθηκαν υπόψιν από την πλευρά των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων, ως σχεδόν καθόλου βοηθητικά για την έγκαιρη πρόβλεψη της πρόσφατης και παγκόσμιου βεληνεκούς οικονομικής κρίσης που ξέσπασε εν έτει 2008. Όπως θα διαφανεί στη συνέχεια της ανάλυσης που θα διενεργηθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία, η μεταβολή των εν λόγω κανονισμών απομείωσης είναι από τις πιο βασικές και ίσως η βασικότερη, η οποία προέκυψε κατόπιν της εισαγωγής του ΔΠΧΑ 9 αντί του παλιότερου χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39. (International Accounting Standards Board, 2014).

2.2 ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Το χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9 είναι βασισμένο σε μία μεθοδολογική προσέγγιση ταξινόμησης και επιμέτρησης, των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, τα οποία αντανακλώνται στο ακολουθούμενο από την εκάστοτε επιχειρηματική μονάδα, επιχειρηματικό μοντέλο, αλλά και των χαρακτηριστικών στοιχείων που ταυτοποιούν τις ταμειακές ροές των εν λόγω χρηματοοικονομικών στοιχείων (International Accounting Standards Board, 2014).

Η συγκεκριμένη μέθοδος, είναι βασισμένη σε ένα μοντέλο, από την πλευρά του οποίου διενεργούνται προσπάθειες πρόβλεψης των αναμενόμενων μελλοντικών πιστωτικής φύσεως ζημιών. Πρόκειται για ένα γεγονός, το οποίο ενδεχομένως αποφέρει εγκαίριότερη και εγκυρότερη αναγνώριση των ζημιών από δάνεια. Το εν λόγω μοντέλο είναι συν τοις άλλοις ενιαίο και ο λόγος του εν λόγω χαρακτηρισμού έγκειται στο ότι η ισχύς του διαφαίνεται στο σύνολο των χρηματοπιστωτικών μέσων, τα οποία υπόκεινται στη λεγόμενη λογιστική της απομείωσης (Gebhardt, 2016).

Επιπροσθέτως, το χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΑ 9 έρχεται αντιμέτωπο με τον λεγόμενο «ίδιο πιστωτικό κίνδυνο». Πρόκειται για μία μορφή κινδύνου στο πλαίσιο της οποίας το σύνολο των πιστωτικών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπων χρηματοοικονομικής φύσεως οργανισμών, προβαίνουν στην καταχώριση κερδών ή ζημιών, επί των οικονομικών αποτελεσμάτων τους, συνεπείαν της μεταβλητότητας του ύψους του

χρέους τους, εξαιτίας της μεταβολής της πιστοληπτικής δυνατότητας που διαθέτουν, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχουν επιλέξει τον επιμερισμό του εν λόγω χρέους στην εύλογη αξία (Onali & Ginesti, 2014).

Μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από το International Accounting Standards Board (2014), το εν λόγω πρότυπο *«περιλαμβάνει ένα βελτιωμένο μοντέλο λογιστικής αντιστάθμισης, το οποίο συνδέει καλύτερα τα οικονομικά της διαχείρισης κινδύνου με τη λογιστική του αντιμετώπιση»*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9

Ο απώτερος σκοπός για τον οποίο τέθηκε σε εφαρμογή το ΔΠΧΑ 9, που αποτελεί και το κύριο σημείο διερεύνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, έγκειται στη θέσπιση των βασικών κανόνων και αρχών της λογιστικής αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρεώσεων. Διαμέσου των εν λόγω αρχών και κανονισμών, αναμένεται η παρουσίαση σχετικών και αξιοπρόσεκτων πληροφοριακών στοιχείων, προς το σύνολο των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων για λόγους ακριβέστερης εκτίμησης των κινδύνων, καθώς επίσης και του χρονοδιαγράμματος και της αβεβαιότητας, που χαρακτηρίζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές μιας εταιρείας (International Accounting Standards Board, 2014).

3.2 ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Ως χρηματοοικονομικό μέσο νοείται οιοδήποτε συμβόλαιο μεσολαβεί στη δημιουργία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για μία επιχειρηματική μονάδα και μια χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο για μία τρίτη επιχειρηματική οντότητα (Γκίκας κ.α., 2016).

Ως χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο νοούνται επί παραδείγματι τα μετρητά, το συμβατικής μορφής δικαίωμα λήψης μετρητών σε οιαδήποτε στιγμή στο μέλλον, το συμβατικής μορφής δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοοικονομικών μέσων υπό συνθήκες οι

οποίες κρίνονται ως συμφέρουσες ή εναλλακτικά, θεωρείται και ένας συμμετοχικός τίτλος κάποιας τρίτης επιχειρηματικής οντότητας (Γκίκας, 2008).

Ως χρηματοοικονομική υποχρέωση νοείται οιαδήποτε συμβατική υποχρέωση πληρωμής μετρητών σε κάποια δεδομένη στιγμή στο μέλλον ή μια συμβατικής μορφής υποχρέωση ανταλλαγής χρηματοοικονομικών μέσων υπό από συνθήκες, οι οποίες δεν θεωρούνται συμφέρουσες (Γκίκας κ.α., 2016).

Ως συμμετοχικός τίτλος νοείται εκείνο το συμβόλαιο που αποδεικνύει την υπόσταση της συμμετοχής ή εναλλακτικά του δικαιώματος επί των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχειρηματικής οντότητας, κατόπιν της αφαίρεσης του συνόλου των υποχρεώσεων αυτής (Νεγκάκης, 2015).

Ως αποσβέσιμο κόστος νοείται το κόστος ενός περιουσιακού στοιχείου ή εναλλακτικά μιας υποχρέωσης. Το εν λόγω κόστος μάλιστα, προσαρμόζεται με τέτοιον τρόπο, προκειμένου μέσω αυτού να ορίζεται ένα συνεχόμενο και ταυτόχρονα σταθερό αποτελεσματικό επιτόκιο. Το εν λόγω επιτόκιο μάλιστα, θα ενέχει ισχύ για το σύνολο της διάρκειας της ζωής του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου ή αντίστοιχα της υποχρέωσης. Το αποσβέσιμο κόστος είναι ίσο με το αρχικό κόστος κατόπιν της απ' αυτού αφαίρεσης των κεφαλαιακών αποπληρωμών, και κατόπιν της πρόσθεσης των χρηματοοικονομικής φύσεως δαπανών, που δεν είναι άλλες από τους λεγόμενους τόκους. Ο εν λόγω περιγραφόμενος υπολογισμός διενεργείται βάσει του αποτελεσματικού επιτοκίου. Πρόκειται ουσιαστικά για το επιτόκιο προεξόφλησης, από το οποίο διενεργείται η εξίσωση της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών και της τιμής αγοράς (Γκίκας, 2008).

Ως εύλογη αξία, ορίζεται εκείνη η τιμή, η είσπραξη της οποίας θα λάμβανε χώρα τη στιγμή της πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου ή που εναλλακτικά, θα ήταν δυνατό να καταβληθεί για λόγους μεταβίβασης μιας υποχρέωσης, σε μία καθημερινή συναλλαγή, που πραγματοποιείται μεταξύ δυο ή και περισσότερων μερών στην αγορά, σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία αναφοράς (Νεγκάκης, 2015).

3.3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΔΠΧΑ 9

Η υποχρεωτική εφαρμογή του χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, τίθεται σε ισχύ σε περιπτώσεις ετησίων χρονικών διαστημάτων, η απαρχή των οποίων ορίζεται ως η 1/1/2018 και εντεύθεν. Ωστόσο, η διαθεσιμότητα για εφαρμογή, του εν λόγω προτύπου, υφίσταται ακόμα και για προγενέστερες χρονικές περιόδους, δηλαδή, ακόμα και για χρονικά

διαστήματα πριν από την 1/1/2018. Συν τοις άλλοις, αναφορικά με αυτόν καθαυτό τον πιστωτικό κίνδυνο, οι αλλαγές δύνανται να εφαρμόζονται χρονικά νωρίτερα, αλλά σε διακριτές περιπτώσεις, άνευ μεταβολής της υπόλοιπης λογιστικής χρηματοπιστωτικών μέσων (Onali & Ginesti, 2014; Cameran et al., 2014).

Μία επιχειρηματική μονάδα είναι δυνατό να προβεί στην αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικής φύσεως παγίου ή περιουσιακού στοιχείου, ή ακόμα και μίας χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρέωση στις οικονομικές της καταστάσεις, σε περίπτωση κατά την οποία η ίδια διαδραματίζει το ρόλο του αντισυμβαλλόμενου μέρους στη σύμβαση που θα συναφθεί για το εν λόγω αναφερόμενο περιουσιακό στοιχείο ή για την αντίστοιχη δημιουργηθείσα υποχρέωσης (Ntotsias, 2015).

Η εν λόγω αναφερόμενη αναγνώριση διενεργείται με την κάτωθι λογιστική εγγραφή:

Ημερομηνία	Λογαριασμοί- Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
23/9/2019	Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία	20.000	20.000
	Χρηματικά Διαθέσιμα		
	Αναγνώριση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου		

Πίνακας 1. Λογιστική Εγγραφή (1) (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)

Ημερομηνία	Λογαριασμοί- Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
23/9/2019	Χρηματικά Διαθέσιμα	20.000	20.000
	Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις		
	Αναγνώριση χρηματοοικονομικής υποχρέωσης		

Πίνακας 2. Λογιστική Εγγραφή (2) (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)

3.4 ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Α) Αρχικά, διευκρινίζεται ότι το εν λόγω Πρότυπο εφαρμόζεται από το σύνολο των επιχειρηματικών μονάδων και καθίσταται άμεσα συνυφασμένο με την πλειοψηφία των τύπων των χρηματοπιστωτικής φύσεως μέσων. Στο σημείο αυτό θα παρατεθούν οι βασικότερες εξαιρέσεις, που έγκεινται σε εκείνα τα χρηματοοικονομικής φύσεως μέσα, που δεν υπάγονται στο πλαίσιο του προτύπου ΔΠΧΑ 9 (Chen et al., 2015).

Διευκρινίζεται ωστόσο, ότι στις εξαιρέσεις που θα αναφερθούν, δε συμπεριλαμβάνονται οι άνευ σημασίας υποσημειώσεις των εξαιρέσεων, αλλά και στοιχεία που εκλαμβάνονται ως οι εξαιρέσεις των ήδη υφιστάμενων και αναγνωρισμένων εξαιρέσεων. Ο λόγος της μη αναφοράς τους έγκειται στο γεγονός της θεώρησης τους ως στοιχείων που δεν συμβάλουν σε αξιοπρόσεκτο βαθμό, στον σκοπό, όπως αυτός περιγράφηκε ανωτέρω στο πλαίσιο της εν λόγω διπλωματικής εργασίας. Οι εξαιρέσεις επομένως είναι οι εξής:

1/ Τα συμφέροντα σε θυγατρικές και συγγενείς νομικές οντότητες και κοινοπραξίες, οι οποίες υπάγονται στο πλαίσιο του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 10, καθώς επίσης και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 27 Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις ή στο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 28 Επενδύσεις που απευθύνονται προς συγγενείς επιχειρηματικές μονάδες και κοινοπραξίες. Τονίζεται όμως ότι σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα χρηματοοικονομικά πρότυπα ΔΠΧΑ 10, ΔΛΠ 27 ή ΔΛΠ 28, δίνουν το περιθώριο στις επιχειρηματικές μονάδες να λογιστικοποιούν την συμμετοχή τους σε κάποια άλλη θυγατρική ή συγγενή επιχειρηματική οντότητα ή κοινοπραξία, με βάση κάποιες ή ακόμα και όλες τις αρχές του εν λόγω μελετώμενου και αναλυόμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου. Συν τοις άλλοις, στο εν λόγω χρηματοοικονομικό Πρότυπο, υπάγονται τα παράγωγα σε συμμετοχικούς τίτλους σε θυγατρικές εταιρείες, σε εταιρείες που θεωρούνται ως συγγενείς ή ακόμα και σε κοινοπραξίες (International Accounting Standards Board, 2014).

2/ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που πηγάζουν από την πλευρά μισθώσεων και οι οποίες εμπεριέχονται εντός του πλαισίου του χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΛΠ 17. Αλλά:

α. Οι απαιτήσεις οι οποίες προέρχονται από την πλευρά μισθώσεων και οι οποίες καθίστανται αναγνωρίσιμες από το μέρος του εκμισθωτή, τοποθετούνται στις απαιτήσεις απομείωσης και αποαναγνώρισης του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου (International Accounting Standards Board, 2014).

β. Οι οφειλές χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι οποίες είναι αναγνωρίσιμες από την πλευρά του μισθωτή, υπάγονται στο σύνολο των απαιτήσεων αποαναγνώρισης του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου (International Accounting Standards Board, 2014).

γ. Τα ενσωματωμένα στις μισθώσεις, παράγωγα, τοποθετούνται στην ομάδα των απαιτήσεων που προέρχονται από την πλευρά των ενσωματωμένων παραγώγων του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου (International Accounting Standards Board, 2014).

3/ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εργοδοτών στα προγράμματα παροχών που απευθύνονται προς το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρηματικών οντοτήτων, τα οποία υπάγονται στο πλαίσιο του ΔΛΠ 19 «Παροχές σε εργαζομένους» (International Accounting Standards Board, 2014).

4/ Τα χρηματοοικονομικής φύσεως μέσα, η έκδοση των οποίων διενεργείται μέσω της αντίστοιχης επιχειρηματικής μονάδας και τα οποία πληρούν την εννοιολογική προσέγγιση ενός συμμετοχικού τίτλου βάσει του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 32. Όμως, διευκρινίζεται ότι το άτομο που κατέχει τέτοιου είδους συμμετοχικής φύσεως τίτλους, προβαίνει στην εφαρμογή του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου στα εν λόγω μέσα (International Accounting Standards Board, 2014).

5/ Δικαιώματα και λοιπές υποχρεώσεις, προερχόμενες από τις κάτωθι αναφερόμενες περιπτώσεις:

(i) ασφαλιστήριο συμβόλαιο, υπό την έννοια από την οποία διακατέχεται επί του χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», ή (ii) μια σύμβαση, η οποία καθίσταται άμεσα συνυφασμένη και αμέσως υπαγόμενη στο πλαίσιο εφαρμογής του χρηματοοικονομικής φύσεως εφαρμοζόμενου προτύπου Δ.Π.Χ.Α. 4. Ο λόγος της εν λόγω υπαγωγής, έγκειται στο γεγονός ότι εσωκλείει ένα χαρακτηριστικό στοιχείο συμμετοχής, που χαρακτηρίζεται από μία ιδιάζουσα διακριτικότητα. Παρ' όλα αυτά, ισχύει το εν λόγω μελετώμενο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο, σε ένα παράγωγο, που δύναται να συμπεριληφθεί σε μία σύμβαση, η οποία με τη σειρά της, εμπεριέχεται στο ίδιο πεδίο επί του οποίου εφαρμόζεται το χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΠ 4 (International Accounting Standards Board, 2014).

6/ Εκάστοτε προθεσμιακό συμβόλαιο, το οποίο συνάπτεται αφενός μεταξύ του αγοραστή και αφετέρου του πωλητή για την διαδικασία της αγοραπωλησίας ενός περιουσιακού στοιχείου, η οποία θα επιφέρει ως απόρροια μια επιχειρηματικής φύσεως συνένωση, στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων σε μελλοντική ημερομηνία απόκτησης» (International Accounting Standards Board, 2014).

7/ Τα δάνεια, αν και κάποιος εκδότης ενός δανείου εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου επί του εν λόγω δανείου, το οποίο κατά τα άλλα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Συν τοις άλλοις, το σύνολο των δανείων υπάγονται στο πλαίσιο των απαιτήσεων αποαναγνώρισης του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου (International Accounting Standards Board, 2014).

8/ Τα χρηματοπιστωτικής φύσεως μέσα, οι συμβάσεις και οι υποχρεώσεις, οι οποίες θεωρούνται ως απορρέουσες εκ πράξεων πληρωμής βάσει της αξίας των μετοχών. Τα εν λόγω μέσα θα πρέπει, όπως τα ανωτέρω αναφερόμενα, να υπάγονται στο πλαίσιο του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 2 «παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (International Accounting Standards Board, 2014).

9/ Τα δικαιώματα πληρωμών για λόγους αποζημίωσης μιας επιχειρηματικής μονάδας της για τις απαιτούμενες καταβαλλόμενες δαπάνες, οι οποίες αφορούν το διακανονισμό μιας υποχρέωσης, που καθίσταται αναγνωρίσιμη ως πρόβλεψη, με βάση το χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία» ή για την οποία, σε προγενέστερο χρονικό διάστημα, αναγνώρισε πρόβλεψη με βάση το χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 37 (International Accounting Standards Board, 2014).

10/ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που υπάγονται στο πλαίσιο του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες», που είναι χρηματοοικονομικής φύσεως μέσα, πέραν όσων καθορίζονται από την πλευρά του χρηματοοικονομικού προτύπου Δ.Π.Χ.Α. 15 ότι υπάγονται στο εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικό Πρότυπο (International Accounting Standards Board, 2014).

Β) Οι απαιτήσεις απομείωσης του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού Προτύπου καθίστανται εφαρμοστέες στο πλαίσιο των δικαιωμάτων, όπως αυτά ορίζονται από το χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 15 ότι εμπίπτουν στο εν λόγω μελετώμενο χρηματοοικονομικό Πρότυπο για λόγους αναγνώρισης των αποτελεσμάτων απομείωσης (International Accounting Standards Board, 2014).

Γ) Οι κάτωθι τύποι δανείων υπάγονται στο εν λόγω μελετώμενο χρηματοοικονομικό Πρότυπο:

1/ Δάνεια, τα οποία προορίζονται από την πλευρά της εκάστοτε αρμόδιας επιχειρηματικής οντότητας, ως χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρεώσεις, στην εύλογη αξία διαμέσου των αποτελεσμάτων. Μια επιχειρηματική μονάδα, η οποία διαθέτει ως βασική της πρακτική την πώληση των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία απορρέουν από την πλευρά των δεσμεύσεων της από τα δάνεια, αμέσως κατόπιν της έναρξής τους, διενεργείται η εφαρμογή του εν λόγω μελετώμενου χρηματοοικονομικού προτύπου στο σύνολο των δανειακής φύσεως δεσμεύσεων που διαθέτουν όμοια κλάση (Xu, 2016).

2/ Δάνεια, τα οποία χαρακτηρίζονται από τη δυνατότητα της διενέργειας διακανονισμού αφενός στην καθαρή τους αξία, τοις μετρητοίς και αφετέρου με την παράδοση ή ακόμα και την έκδοση κάποιου εναλλακτικού χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου. Τα εν λόγω δάνεια είναι παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα (Novotny-Farkas, 2016).

3/ Δεσμεύσεις καταβολής δανείου, με χαμηλότερο επιτόκιο, εν συγκρίσει με το επίπεδο στο οποίο κυμαίνεται κάθε φορά, το επιτόκιο της αγοράς (Novotny-Farkas, 2016).

Δ) Το εν λόγω μελετώμενο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο, καθίσταται εφαρμοστέο στις συμβάσεις περί αγοραπωλησίας κάποιου μη χρηματοοικονομικής φύσεως στοιχείου, και οι οποίες συμβάσεις είναι δυνατό να προβούν σε διακανονισμό στην καθαρή αξία τους, τοις μετρητοίς ή με οιοδήποτε χρηματοπιστωτικής φύσεως μέσο, ή ακόμα και με την ανταλλαγή χρηματοπιστωτικών μέσων, όπου οι εν λόγω συμβάσεις λαμβάνονται υπόψιν ως χρηματοπιστωτικής φύσεως μέσα (Ahmed et al., 2016).

Ε) Στο σημείο αυτό, τονίζεται η υπόσταση μιας σειράς επιμέρους μεταξύ τους διαφοροποιημένων τρόπων διακανονισμού μιας σύμβασης αγοραπωλησίας κάποιου μη χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου, στην καθαρή αξία, τοις μετρητοίς ή με εναλλακτικό χρηματοπιστωτικής φύσεως μέσο ή δια της ανταλλαγής χρηματοπιστωτικών μέσων (Ahmed et al., 2016).

3.5 Η ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΠΧΑ9

Μέσω της ταξινόμησης (classification) καθορίζεται ο τρόπος, με τον οποίο τα χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακά στοιχεία, λογιστικοποιούνται επί των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών, και κυρίως, καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο αποτιμούνται στο πλαίσιο μιας αένας και αδιάκοπης βάσης. Οι λογιστικής φύσεως κανονισμοί, οι οποίοι καθίστανται άμεσα συνυφασμένοι με τη διαδικασία της αποτίμησης και της ταξινόμησης, θεωρούνται ως οι πλέον ισχυρές βάσεις, ή με άλλο λόγια, τα θεμέλια επί των οποίων βασίζεται η επιστήμη της λογιστικής, αναφορικά με την περίπτωση των κάθε είδους χρηματοοικονομικών μέσων. Οι απαιτήσεις, οι οποίες καθίστανται άμεσα συνυφασμένες με τη λογιστική της αντιστάθμισης, η οποία είναι διεθνώς γνωστή υπό τον όρο του hedge accounting, αλλά και με την έννοια της απομείωσης, είναι απόλυτα βασιζόμενες στην ταξινόμηση του εκάστοτε χρηματοοικονομικού μέσου.

Το χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΑ 9, ακολουθεί μία προσέγγιση ταξινόμησης, η οποία συμπεριλαμβάνει το σύνολο των τύπων των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, συνυπολογιζομένων και αυτών, στα οποία εμπεριέχονται ενσωματωμένα χαρακτηριστικά παραγώγων, διεθνώς γνωστά και ως embedded derivatives (Hashim et al., 2015).

Τα χρησιμοποιηθέντα για τον προσδιορισμό του τρόπου ταξινόμησης και επιμέτρησης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, κριτήρια είναι τα κάτωθι:

1/ Το επιχειρηματικό μοντέλο μιας επιχείρησης, αναφορικά με τη διαχείριση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων (ΕΥ, 2017)

2/ Τα συμβατικά χαρακτηριστικά, από τα οποία διακατέχονται οι ταμειακές ροές των περιουσιακών στοιχείων (ΕΥ, 2017).

A) Ροές που είναι συνυφασμένες κατ' αποκλειστικότητα με το κεφάλαιο και με τον τόκο επί του απλήρωτου κεφαλαίου (Solely Payment of Principal and Interest - SPPI)

Η ταξινόμηση των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται απαραίτητως και υποχρεωτικώς με την αρχική τους αναγνώριση.

Μάλιστα, το International Accounting Standards Board (2014), χαρακτηριστικά αναφέρει ότι «...εφόσον δεν αναφερόμαστε σε μετοχές ή παράγωγα, των οποίων η ταξινόμηση είναι σχετικά απλούστερη και θα εξετασθεί παρακάτω, αλλά στα υπόλοιπα ήδη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (π.χ. δάνεια), τότε το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει μία οντότητα ώστε να πραγματοποιήσει την ταξινόμησή τους είναι να ελέγξει εάν οι αναμενόμενες ταμειακές

ροές του εν λόγω χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου είναι ροές αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκου επί του απλήρωτου κεφαλαίου (SPPI Test)».

Μόνο στη περίπτωση των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων με ταμειακές ροές, οι οποίες είναι αποκλειστικές ροές τόκου επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου και συνολικού κεφαλαίου, δύνανται να ταξινομηθούν επί του αποσβέσιμου κόστους (International Accounting Standards Board, 2014; Cameran et al., 2014).

Στο σημείο αυτό, και για λόγους πληρέστερης κατανόησης των ανωτέρω αλλά και ακολουθούμενων περιγραφόμενων δεδομένων, ακολουθεί η παράθεση μιας σειράς απαραίτητων προς αποσαφήνιση ορισμών, που είναι οι εξής:

1/Κεφάλαιο: Ως κεφάλαιο, νοείται η εύλογη αξία μιας χρηματοοικονομικής φύσεως απαίτησης, στο πλαίσιο της αρχικής της αναγνώρισης. Πρόκειται για ένα ποσό, το οποίο μεταβάλλεται για διάφορους λόγους, όπως επί παραδείγματι λόγω αποπληρωμής (ΕΥ, 2017).

2/Τόκος: Ως τόκος, νοείται το καταβαλλόμενο, εξαιτίας της έλλειψης ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, τίμημα. Πρόκειται για ένα ποσό, το οποίο καθίσταται άμεσα συνυφασμένο με τον πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος με τη σειρά του καθίσταται συνδεδεμένος με το ανεξόφλητο υπολειπόμενο κεφαλαιακό ποσό. Είναι όμως συνυφασμένος και με επιπρόσθετες μορφές βασικών δανειακών κινδύνων, καθώς επίσης και με μία σειρά συγκεκριμένων τύπων δαπανών, καθώς επίσης και για το περιθώριο κέρδους (ΕΥ, 2017).

3/ Αξία του χρόνου (time value of money): Στο σημείο αυτό ομιλούμε περί ενός συστατικού στοιχείου από το οποίο χαρακτηρίζεται ο τόκος. Πρόκειται επί της ουσίας, για ένα συστατικό στοιχείο, που είναι άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα, συνυφασμένο με την αποζημίωση η οποία σχετίζεται με τον χρόνο διακράτησης του αντίστοιχου διαθέσιμου, χρηματοοικονομικής φύσεως, μέσου. Μέσω του εν λόγω στοιχείου, συν τοις άλλοις, δεν παρέχεται κάποιου είδους αποζημίωση για λοιπούς κινδύνους και λοιπές δαπάνες (ΕΥ, 2017)

Προκειμένου να ικανοποιηθεί απόλυτα το SPPI test, οι συμβατικές ταμειακές ροές, καθίσταται απαραίτητο να συμπεριλαμβάνουν στοιχεία, τα οποία είναι αν μη τι άλλο συμβατά με μία τυπικής φύσεως δανειακή σύμβαση. Αυτό σημαίνει ότι αν, επί παραδείγματι, οι συμβατικές ταμειακές ροές συνυπολογίζουν την αποζημίωση που είναι συνυφασμένη με τον κίνδυνο που υποκρύπτει η τιμή μιας μετοχής, τότε ομιλούμε περί μιας κατάστασης ιδιαίτεως εξειδικευμένης και σε κάθε περίπτωση, μη συμβατής με μία τυπικής φύσεως δανειακή σύμβαση. Στην προκειμένη περιγραφόμενη κατάσταση, ως εκ τούτου, το SPPI test δεν ικανοποιείται (Gebhardt, 2016; Capkun et al., 2016).

Στην συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, διαπιστώνεται με αρκετά εύκολο τρόπο, εάν οι ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου ικανοποιούν το SPPI test. Αυτό όμως, δε σημαίνει πως πιστοποιείται ταυτόχρονα και η απουσία περιπτώσεων, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα πολυπλοκότητα. Πρόκειται για μία σειρά περιπτώσεων, που σε περίπτωση κατά την οποία εμφανιστούν, χρήζουν απόλυτης προσοχής, προκειμένου να μην ξεφύγει ο έλεγχος τους. Οι συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως είναι αναμενόμενο και ευκόλως αντιληπτό, δεν ικανοποιούν το SPPI test. Για λόγους πληρέστερης κατανόησης και ακριβέστερης αποτύπωσης των ανωτέρω, ακολουθούν ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα, τα οποία είναι τα εξής:

1/ Το πρώτο παράδειγμα έγκειται στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται συμβατική ρήτρα, από την οποία απαιτείται από την πλευρά του εκδότη να προβεί σε οιαδήποτε αποπληρωμή κεφαλαίου ή ακόμα και τόκων, και η οποία εκφράζεται ή καθίσταται άμεσα συνυφασμένη με τη μεταβλητότητα ενός νομίσματος, που διαφοροποιείται από το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται το χρηματοοικονομικής φύσεως μέσον. Χαρακτηριστικά παραδείγματα, του ανωτέρω περιγραφόμενου, είναι η υπόσταση ανώτατων (caps) ή κατώτατων (floors) ορίων σε δάνεια, τα οποία εκφράζονται σε ξένο νόμισμα ή ακόμα και σε δάνεια που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα μέσω ετεροχρονισμένης, εν συγκρίσει με την ημερομηνία συναλλαγματικής ισοτιμίας, αποπληρωμή (International Accounting Standards Board, 2014).

2/ Το δεύτερο παράδειγμα, έγκειται στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται συμβατική ρήτρα, Από την οποία επιτρέπεται, σε ένα τραπεζικό ίδρυμα, να προβεί σε αναπροσαρμογή των ισχυόντων επιτοκίων, σε υψηλότερα επίπεδα, σε περίπτωση κατά την οποία οι οφειλέτες εμφανίσουν καθυστέρηση στην αποπληρωμή ενός δανείου, ή ακόμα και σε περίπτωση κατά την οποία αθετηθεί, από την πλευρά των οφειλετών, οιαδήποτε ισχύουσα και συμφωνηθείσα ρήτρα επί της δανειακής σύμβασης. Στο σημείο αυτό, διευκρινίζεται ότι το επιτόκιο υπερημερίας επιφέρει ως απότοκο τη μη ικανοποίηση του SPPI test, όπως ακριβώς προκύπτει από τον ορισμό του τόκου, όπως αυτός παρατέθηκε ανωτέρω, στο πλαίσιο του εν λόγω υποκεφαλαίου της παρούσας διπλωματικής εργασίας (International Accounting Standards Board, 2014).

Σε περίπτωση κατά την οποία επέλθει μη ικανοποίηση του SPPI test, τότε, αμέσως, το χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό στοιχείο, το οποίο κρίνεται ως άμεσα εμπλεκόμενο, ταξινομείται στην εύλογη αξία του, διαμέσου των αποτελεσμάτων και εν συνεχεία, επιμετράται αναλόγως (Gordon et al., 2017).

Σε αντίθετη περίπτωση, κατά την οποία επέλθει ικανοποίηση του SPPI test, τότε το επόμενο βήμα αφορά τον προσδιορισμό του επιχειρηματικού μοντέλου της αντίστοιχης επιχειρηματικής μονάδας, από την οποία παρέχεται το εν λόγω μελετώμενο χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό αυτό στοιχείο (Hashim et al., 2015; Capkun et al., 2016).

B) Επιχειρηματικά μοντέλα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων χρηματοοικονομικής φύσεως

Το επιχειρηματικό μοντέλο, καθίσταται άμεσα συνυφασμένο με τον τρόπο διαχείρισης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων από την πλευρά της ιδιοκτήτριας εταιρείας, για λόγους δημιουργίας ταμειακών ροών. Στο σημείο αυτό, διευκρινίζεται ότι υφίστανται τρία είδη επιχειρηματικών μοντέλων, τα οποία είναι τα κάτωθι:

- 1/ Η συλλογή ταμειακών ροών συμβατικής φύσεως
- 2/ Οι πωλήσεις των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων
- 3/ Αμφότερα τα δυο ανωτέρω αναφερόμενα είδη (International Accounting Standards Board, 2014; Capkun et al., 2016).

Το επιχειρηματικό μοντέλο, καθίσταται απαραίτητο να προσδιοριστεί σε τέτοιο επίπεδο, έτσι ώστε μέσω αυτού να δύναται να διαφανεί η αντανάκλαση του τρόπου συνεισφοράς των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, στην επίτευξη συγκεκριμένων επιχειρηματικής φύσεως στόχων. Ιδιαίτερος σημαντικό στοιχείο, θεωρείται το γεγονός ότι ο εν λόγω προσδιορισμός δεν είναι συνυφασμένος με τις προθέσεις που υποκρύπτει και ενέχει η διοίκηση μιας επιχειρηματικής οντότητας για ένα διακριτό χρηματοοικονομικής φύσεως στοιχείο. Ωστόσο, τονίζεται ότι είναι απαραίτητο να διενεργείται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (Cipullo & Vinciguerra, 2014; Cameran et al., 2014).

Ως εκ τούτου, το επιχειρηματικό μοντέλο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από το International Accounting Standards Board (2014), μπορεί να καταστεί αντιληπτό «...μέσω της παρατήρησης των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει μια οντότητα για την επίτευξη του επιχειρηματικού της σκοπού» και πιο συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στα τρία ανωτέρω αναφερόμενα είδη, ήτοι η συλλογή ταμειακών ροών, η πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή αμφότερα).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το International Accounting Standards Board (2014), «...ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται στο αποσβέσιμο κόστος και επιμετράται ανάλογα, εφόσον το επιχειρηματικό μοντέλο της οντότητας είναι η διακράτησή του και η συλλογή από αυτό των συμβατικών ταμειακών ροών». Εμείς, στο σημείο αυτό, συμπληρώνουμε ότι αυτό ισχύει μόνο σε περίπτωση κατά την οποία έχει αρχικώς ικανοποιηθεί το SPPI test.

Τη στιγμή κατά την οποία το επιχειρηματικής φύσεως μοντέλο της εκάστοτε επιχειρηματικής μονάδας είναι, συν τοις άλλοις, η διακράτηση και η διαδικασία της συλλογής των συμβατικής φύσεως ταμειακών ροών αλλά και η διαδικασία της πώλησης, το χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται στην εύλογη αξία του, μέσω της καθαρής θέσης (Hashim et al., 2015; Gordon et al., 2017).

Μάλιστα, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υφίσταται ένα από τα δύο ανωτέρω αναφερόμενα επιχειρηματικής φύσεως μοντέλα, δίνεται στην αντίστοιχη επιχειρηματική μονάδα, η δυνατότητα της ταξινόμησης ενός χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου στην εύλογη αξία, διαμέσου των προκύπτοντων οικονομικών αποτελεσμάτων, ακόμα και στην περίπτωση κατά την οποία το SPPI test ικανοποιείται (International Accounting Standards Board, 2014; Gordon et al., 2017).

Σε περίπτωση κατά την οποία το επιχειρηματικής φύσεως μοντέλο της άμεσα εμπλεκόμενης επιχειρηματικής μονάδας, καθίσταται συνυφασμένο με τη διαδικασία της πώλησης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, τότε τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία, ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω των προκύπτοντων οικονομικών αποτελεσμάτων (Cipullo & Vinciguerra, 2014; Gordon et al., 2017).

Γ) Ταξινόμηση λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων

Το σύνολο των παραγώγων, χρηματοοικονομικής φύσεως στοιχείων, ταξινομούνται στην εύλογη αξία τους μέσω των προκύπτοντων οικονομικών αποτελεσμάτων (Carkun et al., 2016; Gordon et al., 2017).

Οι μετοχές, ή εναλλακτικά οι συμμετοχικοί τίτλοι, δύνανται επίσης να ταξινομηθούν στην εύλογη αξία μέσω των προκύπτοντων οικονομικών αποτελεσμάτων, σε περίπτωση κατά την οποία υπάγονται επί του εμπορικής φύσεως χαρτοφυλακίου. Αυτό σημαίνει ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία είναι δυνατό να διακρατηθούν σε βραχυπρόθεσμη βάση, με απώτερο

στόχο την αποκόμιση οικονομικών κερδών, τα οποία θα προκύψουν από την αλλαγή του επιπέδου της τιμής τους (ΕΥ, 2017).

Σε περίπτωση κατά την οποία, οι μετοχές δεν υπάγονται επί του εμπορικής φύσεως χαρτοφυλακίου, όπως επί παραδείγματι στην περίπτωση μίας στρατηγικής φύσεως επένδυσης, τότε η ταξινόμηση των εν λόγω μετοχών πραγματοποιείται στην εύλογη αξία μέσω της καθαρής θέσης (Cipullo & Vinciguerra, 2014; Gordon et al., 2017).

Δ) Αναταξινόμηση

Από την πλευρά του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 9, διενεργείται η πρόβλεψη της αναταξινόμησης των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ των τριών κατηγοριών (Carkun et al., 2016).

Μέσω της εν λόγω πρόβλεψης λοιπόν, διασφαλίζεται ότι οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων καθίστανται αποδέκτες όλων των πληροφοριακών δεδομένων, τα οποία αντανακλούν στην πραγματικότητα τον τρόπο με τον οποίο είναι αναμενόμενη η πραγματοποίηση των ταμειακών ροών των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων.

Το International Accounting Standards Board (2014), στο σημείο αυτό, τονίζει χαρακτηριστικά ότι σε περίπτωση κατά την οποία «...πραγματοποιείται αναταξινόμηση, το ΔΠΧΑ 7, προϋποθέτει την καταγραφή σχετικών γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις, ούτως ώστε να παρέχεται η απαραίτητη πληροφόρηση στους χρήστες τους».

Ε) Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Από την πλευρά του χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 9, δεν προβλέπεται ουδεμία μεταβολή επί της διαδικασίας της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικής φύσεως υπαρχουσών και προκυψουσών υποχρεώσεων, εν συγκρίσει με το προγενέστερο ΔΛΠ 39 (Gordon et al., 2017).

Όπως χαρακτηριστικά γίνεται μνεία από το International Accounting Standards Board (2014), «οι περισσότερες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ταξινομούνται στο αποσβέσιμο κόστος και

επιμετρούνται ανάλογα. Εξαίρεση σε αυτό τον κανόνα αποτελούν τα δομημένα προϊόντα και τα παράγωγα, τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων».

ΣΤ) Ίδιος πιστωτικός κίνδυνος

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικής φύσεως υφιστάμενων και μελλοντικών υποχρεώσεων μιας επιχειρηματικής μονάδας, δέχεται έντονη επιρροή από τις μεταβολές που διενεργούνται επί των επιπέδων πιστοληπτικής δυνατότητας της εν λόγω επιχείρησης, δηλαδή σε αυτόν καθαυτό τον πιστωτικό κίνδυνο αυτής (Cipullo & Vinciguerra, 2014).

Αυτό σημαίνει ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το International Accounting Standards Board (2014), «...όταν η πιστοληπτική ικανότητα της οντότητας μειώνεται, μειώνει ταυτόχρονα και την αξία των υποχρεώσεών της. Και εάν οι υποχρεώσεις αυτές αποτιμώνται στην εύλογη αξία, τότε το κέρδος που προκύπτει αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα».

Προφανώς, ισχύει και το αντίστροφο από το ανωτέρω αναφερόμενο και αυτό δεν καθίσταται συμβατό με τις αρχές και τους εν γένει κανόνες που διέπουν την κοινή και αμοιβαίως αποδεκτή λογική.

Το πρότυπο ΔΠΧΠ 9, έχει συμβάλλει στην εισαγωγή καινούργιων κανονισμών. Βάσει αυτών μάλιστα, και εφόσον οι χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρεώσεις προσμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των προκύπτοντων οικονομικών αποτελεσμάτων, καθίσταται απαραίτητη η διαδικασία του διαχωρισμού της μεταβολής της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικής φύσεως υποχρεώσεων, σε μια μεταβλητότητα, η πηγή προέλευσης της οποίας καθίσταται η μεταβολή των επιπέδων αυτού καθαυτού του πιστωτικού κινδύνου, καθώς επίσης και η μεταβολή, η οποία πηγάζει από οιονδήποτε άλλο λόγο (Carkun et al., 2016).

Η μεταβολή, η οποία προκαλείται από την αντίστοιχη μεταβολή αυτού καθαυτού του πιστωτικού κινδύνου, δεν θα διέρχεται πια από τα προκύπτοντα οικονομικά αποτελέσματα, αλλά θα έχει κατάληξη απευθείας στην καθαρή θέση της αντίστοιχης επιχειρηματικής μονάδας μέσω της κατάστασης που διαμορφώνεται από τα λοιπά εισοδήματα (Cipullo & Vinciguerra, 2014; Cameran et al., 2014).

Οι εν λόγω χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εξακολουθούν να επιμετρούνται στην εύλογη αξία (Gordon et al., 2017).

Z) Επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Κατά την διάρκεια της αναγνώρισής τους, το σύνολο των χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακών στοιχείων επιμετρούνται στην εύλογη αξία (Cameran et al., 2014).

Εν συνεχεία, βάσει του πού έχει γίνει η ταξινόμηση, η επιμέτρηση διενεργείται κατά αναλογία. Αυτό σημαίνει ότι γίνεται, είτε στο αποσβέσιμο κόστος είτε στην εύλογη αξία διαμέσου των προκύπτων οικονομικών αποτελεσμάτων, είτε στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης και των επιπέδων στα οποία κυμαίνονται τα λοιπά εισοδήματα (ΕΥ, 2017).

3.6 Η ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΔΠΧΑ9

Στο πλαίσιο της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, η καθυστερημένη αναγνώριση ζημιών απομείωσης δανείων από την πλευρά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, λήφθηκε υπόψιν ως αδύνατο στοιχείο των υφιστάμενων λογιστικών προτύπων (International Accounting Standards Board, 2014).

Ειδικά, το πρώην χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39, βάσει του οποίου οι προκύψουσες οικονομικές ζημιές απομείωσης καθίστανται αναγνωρίσιμες μόνο αφού πραγματοποιηθούν, «καθυστερεί» να αναγνωρίσει τις προκύψουσες πιστωτικές ζημιές έως ότου παρατηρηθούν σαφείς και καθορισμένες ενδείξεις. Ο εν λόγω κανόνας, είχε ως απώτερο σκοπό τον περιορισμό της κατεχόμενης από την πλευρά μιας επιχειρηματικής οντότητας, δυνατότητα δημιουργίας αποθεματικών κεφαλαίων, τα οποία θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν σε περιόδους κρίσης προκειμένου να επιτύχουν την εξισορρόπηση των ζημιών (International Accounting Standards Board, 2014).

Τη στιγμή όμως, του ερχομού της σύγχρονης χρηματοπιστωτικής κρίσης, έγινε απόλυτα σαφές ότι το πρώην χρηματοοικονομικό μοντέλο ΔΛΠ 39, γεννούσε όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ή την αναγέννηση μιας νέας, πληρέστερης και αν μη τι άλλο βελτιωμένης κατάστασης, που θα εξυπηρετούσε και την αναβολή των οικονομικών ζημιών (Cameran et al., 2014).

Παρά το ότι το ΔΛΠ 39 δεν απαιτούσε την οριστική χρεωκοπία προκειμένου εν συνεχεία να καταστεί μια ζημιά αναγνωρίσιμη επίσημα, ωστόσο, επί του πρακτέου αυτό συνέβαινε πολλές φορές (Christensen et al., 2015).

Έτσι, λοιπόν, έρχεται το ΔΠΧΑ 9, το οποίο όσον αφορά την απομείωση, «...αποσκοπεί κυρίως στην παραγωγή πληροφόρησης σχετικά με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των επιχειρήσεων- πιστωτικών ιδρυμάτων» (International Accounting Standards Board, 2014).

Με βάση το ΔΠΧΑ 9, και όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από το International Accounting Standards Board (2014), «είναι υποχρέωση των επιχειρήσεων να αναγνωρίζουν αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές συνέχεια και να αναθεωρούν το ποσό που αναγνωρίζουν σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ώστε να αναγνωρίζεται η μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου των χρηματοοικονομικών μέσων».

Συνεπώς, προκειμένου να διενεργηθεί ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, οι επιχειρηματικές μονάδες θα χρειαστούν περισσότερο επίκαιρες και αν μη τι άλλο σχετικότερες πληροφορίες, αναφορικά με τους εκδότες, δηλαδή με τους ίδιους τους δανειολήπτες, τους οποίους έχουν χρηματοδοτήσει. Συν τοις άλλοις, σε περίπτωση κατά την οποία οι πιστωτικές ζημιές επιμετρούνταν βάσει του πρώην χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39, το ποσό υπολογιζόταν βάσει παρελθοντικών γεγονότων, υπό τις σημερινές συνθήκες (Christensen et al., 2013).

Πρέπει όμως να τονιστεί ότι δεν συνυπολογίζονταν οι πιθανές μελλοντικές ζημιές, ακόμη και σε περίπτωση που αναμένονταν από τις επιχειρηματικές μονάδες. Επομένως, διαφαίνεται ότι υφίσταται διεύρυνση των πληροφοριακών δεδομένων, τα οποία θα προβούν αναγκαία σε μια εταιρεία, προκειμένου να καταφέρει να προβεί στον υπολογισμό των πιστωτικών ζημιών (International Accounting Standards Board, 2014).

Τονίζεται, επίσης, ότι στο μοντέλο απομείωσης ECL (Expected Credit Loss Model), ένα χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό στοιχείο λαμβάνεται υπόψιν ως απομειωμένης πιστωτικής αξίας σε περίπτωση κατά την οποία έχουν προκύψει ένα ή και περισσότερα γεγονότα, που ασκούν αρνητική επιρροή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου (PWC, 2017).

Τα εν λόγω γεγονότα εμπίπτουν στις κάτωθι παρατιθέμενες κατηγορίες:

1/Οικονομικές δυσχέρειες του εκδότη:δανειολήπτη (PWC, 2017)

2/Αθέτηση των όρων της δανειακής σύμβασης (PWC, 2017)

3/Σταδιακή εξαφάνιση της αγοράς δραστηριοποίησης του δανειολήπτη (PWC, 2017)

Ακολουθούνται ως εκ τούτου, τα κάτωθι στάδια:

-Στάδιο 1: Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο PWC (2017), τη στιγμή κατά την οποία αποκτάται ένα χρηματοοικονομικής φύσεως μέσον, τότε ακολουθεί η αναγνώριση των

αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για το αμέσως επόμενο φορολογικό έτος. Οι ζημιές εν συνεχεία, χρεώνονται στα αποτελέσματα χρήσης της επιχειρηματικής μονάδας, και πιστώνεται την ίδια στιγμή, ο λογαριασμός των προβλέψεων (PWC, 2017).

-Στάδιο 2: Σε περίπτωση κατά την οποία, ο πιστωτικός κίνδυνος αυξηθεί σε αξιοπρόσεκτο βαθμό και για να μην θεωρείται χαμηλός, τότε ακολουθεί η αναγνώριση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για όλη τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου (PWC, 2017).

-Στάδιο 3: Σε περίπτωση κατά την οποία τα επίπεδα στα οποία κυμαίνεται πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου σημειώσουν αύξηση, η οποία μάλιστα θα είναι τόση, ώστε το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο να θεωρηθεί ως απομειωμένης πιστωτικής αξίας, τότε τα προερχόμενα από τόκους έσοδα, υπολογίζονται βάσει του αποσβέσιμου κόστους (PWC, 2017).

Χαρακτηριστικά, το International Accounting Standards Board (2014), αναφέρει ότι *«οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής ενός περιουσιακού στοιχείου είναι η αναμενόμενη παρούσα αξία των ζημιών που προκύπτουν, από όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του περιουσιακού στοιχείου. .... Είναι ο σταθμισμένος μέσος όρος των πιστωτικών ζημιών από τα πιστωτικά γεγονότα, με την πιθανότητα να πραγματοποιηθούν να αποτελεί τον συντελεστή στάθμισης»* (International Accounting Standards Board, 2014).

Διευκρινίζεται συν τοις άλλοις, ότι το ΔΠΧΑ 9 δεν ορίζει ούτε κάποια συγκεκριμένη μέθοδο μέτρησης της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς ούτε κάποια συγκεκριμένη πηγή πληροφόρησης. Πηγές πληροφόρησης μπορεί να είναι είτε εσωτερικές της εταιρείας, είτε εξωτερικές (International Accounting Standards Board, 2014).

Οι επιχειρηματικές οντότητες δεν είναι υποχρεωμένες να προβαίνουν σε ακραίες μελλοντικές προβλέψεις. Οι προβλέψεις των αναμενόμενων μελλοντικών ζημιών καθίστανται άμεσα συνυφασμένες με τα εκάστοτε διαθέσιμα πληροφοριακά στοιχεία. Μάλιστα, τονίζεται ότι κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου, που τα επίπεδα των προβλέψεων σημειώνουν αύξηση, τότε, τα επίπεδα ακρίβειας των αξιοποιούμενων πληροφοριακών στοιχείων βαίνουν μειούμενα (International Accounting Standards Board, 2014).

Υπό πραγματικές συνθήκες, συν τοις άλλοις, διευκρινίζεται ότι μια οικονομική ζημιά επέρχεται σε περίπτωση κατά την οποία οι προβλεπόμενες πιστωτικές ζημιές υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις, για τις οποίες ο δανειστής έλαβε κάποιο ποσόν αποζημίωσης, λόγω του ότι είχαν ληφθεί υπόψιν στην διαδικασία της τιμολόγησης του δανείου. *«Η αναγνώριση*

αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για όλη τη διάρκεια ζωής του δανείου μετά από μία σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, αποτυπώνει καλύτερα την πραγματική ζημιά που πλήττει την εταιρεία στις οικονομικές καταστάσεις» (International Accounting Standards Board, 2014).

Σύμφωνα με τα οριζόμενα εκ του International Accounting Standards Board (2014), «...η αξιολόγηση για το εάν θα πρέπει να αναγνωριστούν αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ενός περιουσιακού στοιχείου βασίζεται στην σημαντική αύξηση της πιθανότητας χρεωκοπίας του δανειολήπτη- εκδότη σε σχέση με την αρχική ημερομηνία αναγνώρισης».

Σε γενικές γραμμές, είναι απαραίτητη η υπόσταση αξιοσημείωτης αύξησης των επιπέδων στα οποία κυμαίνεται ο πιστωτικός κίνδυνος, προτού ένα χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό στοιχείο να χαρακτηριστεί ως πιστωτικά απομειωμένο ή προτού ενός πραγματικού πιστωτικής φύσεως γεγονός (International Accounting Standards Board, 2014).

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πιστωτικός κίνδυνος θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σε αξιοπρόσεκτο βαθμό,, είναι ένα γεγονός το οποίο αφήνεται στην ευχέρεια της επιχειρηματικής μονάδας (Christensen et al., 2015).

Το International Accounting Standards Board (2014) τονίζει χαρακτηριστικά ότι «...ανεξάρτητα από τον τρόπο που μία εταιρεία έχει επιλέξει να αξιολογεί το πότε ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά, υπάρχει το τεκμήριο των 30 ημερών. Δηλαδή, θεωρείται ότι ο πιστωτικός ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έχει αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης, εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές του καταστούν ληξιπρόθεσμες για περισσότερες από 30 ημέρες» (International Accounting Standards Board, 2014).

Σε περίπτωση κατά την οποία ένα χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακό στοιχείο θεωρείται ότι έχει χαμηλό επίπεδο πιστωτικού κινδύνου κατά την ημερομηνία αναφοράς, τότε η επιχειρηματική μονάδα δύναται να υποθέσει ότι ο εν λόγω πιστωτικός κίνδυνος δεν έχει σημειώσει σημαντική αύξηση εν συγκρίσει με την ημερομηνία αναγνώρισης του περιουσιακού στοιχείου. Ο πιστωτικός κίνδυνος θεωρείται ότι κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα σε περίπτωση κατά την οποία ο κίνδυνος χρεωκοπίας είναι εξίσου χαμηλός, αλλά και σε περίπτωση κατά την οποία ο δανειολήπτης θεωρείται ότι έχει δύναται να ανταποκριθεί στις συμβατικές του υποχρεώσεις (International Accounting Standards Board, 2014).

Σύμφωνα με το International Accounting Standards Board (2014) «...αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια των περιουσιακών στοιχείων αναγνωρίζονται πριν οι εκδότες των περιουσιακών αυτών στοιχείων (ή οι δανειολήπτες) χρεωκοπήσουν». Συνήθως ο

πιστωτικός κίνδυνος αυξάνεται σημαντικά πριν οι συμβατικές ταμειακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο καταστούν ληξιπρόθεσμες (International Accounting Standards Board, 2014).

Όμως, κατά απόλυτη αναλογία με τον τύπο του χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου και κατά απόλυτη αναλογία με τα διαθέσιμα πληροφοριακά στοιχεία τα οποία αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο, μία επιχειρηματική οντότητα δύναται να μην είναι εφικτό να αντιληφθεί αξιοπρόσεκτες αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου, σε μεμονωμένο επίπεδο πριν από την κατάσταση της χρεωκοπίας του εκδότη, δηλαδή του δανειολήπτη. Οι επιχειρηματικές οντότητες είναι υποχρεωμένες να προβούν στην ανάπτυξη μοντέλων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, προκειμένου οι ανωτέρω περιγραφόμενες περιπτώσεις να ελαχιστοποιούνται (International Accounting Standards Board, 2014).

3.7 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Σε περίπτωση κατά την οποία οι επιχειρηματικές μονάδες είναι εκτεθειμένες σε κινδύνους, όπως είναι επι παραδείγματι ο συναλλαγματικός κίνδυνος ή ο επιτοκιακός κίνδυνος, Προβαίνουν στην χρησιμοποίηση μεθόδων αντιστάθμισης, προκειμένου στη συνέχεια να διαχειριστούν τις ανωτέρω αναφερόμενες μορφές κινδύνων. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις των επιχειρηματικών οντοτήτων, οι οποίες προβαίνουν στην επιλογή της χρησιμοποίησης της λεγόμενης λογιστικής της αντιστάθμισης, προκειμένου να προχωρήσουν στην παρουσίαση του αποτελέσματος της διαχείρισης των διαφόρων μορφών κινδύνων, επί των οικονομικών τους καταστάσεων (Lourenço et al., 2015; Jatinder, 2017).

Αυτός είναι άλλωστε, και ο απώτερος στόχος της λογιστικής αντιστάθμισης. Δηλαδή, η αποτύπωση επί των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρηματικών οντοτήτων, των αντίστοιχων αποτελεσμάτων της διαχείρισης των διαφόρων μορφών κινδύνου, μέσω της αξιοποίησης των χρηματοοικονομικών μέσων των νομικών οντοτήτων (Mügge et al., 2014).

Στο σημείο αυτό, για λόγους πληρέστερης κατανόησης, διευκρινίζεται ότι η λεγόμενη λογιστική της αντιστάθμισης, ασχολείται με την λογιστική αντιμετώπισή, στο πλαίσιο της οποίας τα προκύπτοντα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρηματικών οντοτήτων, τα οποία δύναται να είναι είτε κέρδη ήταν ζημιές, από το μέσο αντιστάθμισης, καθίστανται αναγνωρισμένα στην ίδια κατάσταση αποτελεσμάτων και κατά την ίδια χρονική περίοδο, όπως είναι επι παραδείγματι τα αντισταθμιζόμενα οικονομικά αποτελέσματα του αντισταθμιζόμενου μέσου (International Accounting Standards Board, 2013; Ntotsias, 2015).

3.8 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Προκειμένου να υφίσταται μία σχέση αντιστάθμισης, κρίνεται απαραίτητη η δυνατότητα ορισμού τριών επιμέρους παραγόντων, οι οποίοι αναφέρονται κάτωθι (Ntotsias, 2015; Jatinder, 2017):

1/Ένα αντισταθμιζόμενο μέσο: Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα περιουσιακό στοιχείο, ή εναλλακτικά για μία υποχρέωση, ή εναλλακτικά για μία συναλλαγή, στο πλαίσιο της οποίας απαιτείται διαχείριση κινδύνου. Πρόκειται δηλαδή, για εκείνο το μέσο, μέσω του οποίου γεννάται η έκθεση στον κίνδυνο μεταβολής της εύλογης αξίας ή των μελλοντικών ταμειακών ροών (Ntotsias, 2015).

2/Ένα μέσο αντιστάθμισης: Πρόκειται για εκείνο το μέσο, το οποίο λαμβάνεται στις συνηθέστερες των περιπτώσεων, ως παράγωγο και το οποίο αξιοποιείται με απώτερο σκοπό την αντιστάθμιση του κινδύνου, η οποία προκύπτει από την πλευρά του αντισταθμιζόμενου μέσου. Αναλυτικότερα, από τη μία πλευρά η εύλογη αξία του και από την άλλη πλευρά οι ταμειακές ροές, είναι ενδεχόμενο να αντισταθμίζουν τις προκύπτουσες μεταβολές επί της εύλογης αξίας η επί των μελλοντικών ταμειακών ροών του αντισταθμιζόμενου μέσου (Jatinder, 2017).

3/ Αντισταθμιζόμενος κίνδυνος: Πρόκειται ουσιαστικά, για εκείνη τη μορφή κινδύνου, η οποία είναι δυνατόν αντισταθμιστεί (Ntotsias 2015).

Όπως χαρακτηριστικά διευκρινίζεται από τον Jatinder (2017), η λογιστική αντιστάθμισης είναι προαιρετική. Για να έχει, όμως το δικαίωμα μια οικονομική οντότητα να την επιλέξει, θα πρέπει να τηρούνται οι κάτωθι παρατιθέμενες προϋποθέσεις:

1/Κατά την έναρξη της διαδικασίας της αντιστάθμισης θα πρέπει να υπάρχει επίσημη αντίστοιχη τεκμηρίωση από την επιχειρηματική οντότητα, όπου θα ορίζεται το μέσο αντιστάθμισης, το αντισταθμιζόμενο μέσο και ο αντισταθμιζόμενος κίνδυνος (Ntotsias, 2015; Mügge et al., 2014).

2/Η αντιστάθμιση αναμένεται να επιφέρει το αναμενόμενο αποτέλεσμα (Ntotsias 1, 2015; Mügge et al., 2014).

3/Υφίσταται πραγματική οικονομικής φύσεως συσχέτιση μεταξύ του αντισταθμιζόμενου μέσου και του μέσου αντιστάθμισης (Ntotsias, 2015; Mügge et al., 2014).

4/Η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στη μεταβλητότητα των αξιών στην εν λόγω οικονομικής φύσεως σχέση δεν κυριαρχεί (Ntotsias, 2015; Mügge et al., 2014).

5/Ο δείκτης αντιστάθμισης της υφιστάμενης αντισταθμιστικής σχέσης προσομοιάζει με τον προκύπτοντα από την ποσότητα του αντισταθμιζόμενου μέσου, την οποία η επιχειρηματική μονάδα αντισταθμίζει πραγματικά και την ποσότητα του μέσου αντιστάθμισης, την οποία η επιχειρηματική μονάδα αξιοποιεί, για λόγους αντιστάθμισης της εν λόγω ποσότητας του αντισταθμιζόμενου μέσου (Ntotsias, 2015; Mügge et al., 2014).

6/ Η συναλλαγή, μέσω της οποίας δημιουργείται ο κίνδυνος της μεταβλητότητας των ταμειακών ροών, είναι ιδιαίτερα πιθανό, αφενός να πραγματοποιηθεί και αφετέρου, να ασκήσει ουσιαστική και δραστική επιρροή επί των οικονομικών αποτελεσμάτων της οικονομικής οντότητας (Ntotsias, 2015; Mügge et al., 2014).

3.9 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Βάσει των κανόνων της λογιστικής αντιστάθμισης ισχύουν τρία είδη αντιστάθμισης, τα οποία είναι τα εξής:

1/ Αντιστάθμιση της εύλογης αξίας: Αρχικά, στο σημείο αυτό, τονίζεται ότι ως αντισταθμιζόμενα μέσα νοούνται τα ήδη αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις. Το αντισταθμιζόμενο μέσο, σε συνδυασμό με το μέσο αντιστάθμισης επιμετρούνται στην εύλογη αξία, λαμβανομένου υπόψιν ότι αφενός τα οικονομικά κέρδη και οι ζημιές, δηλαδή τα προκύπτοντα οικονομικά αποτελέσματα, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης (Gordon et al., 2017; Wingard et al., 2016).

2/ Αντιστάθμιση ταμειακών ροών: Στο σημείο αυτό, ομιλούμε περί αντιστάθμισης έναντι μεταβολών στο πλαίσιο των αναμενόμενων ταμειακών ροών. Τονίζεται, συν τοις άλλοις, ότι η επιμέτρηση του μέσου αντιστάθμισης διενεργείται επί της εύλογης αξίας. Πιο συγκεκριμένα, το μέρος του προκύπτοντος από την σε αποτελεσματικό βαθμό αντιστάθμιση, οικονομικού κέρδους καταχωρείται στα αποθεματικά και παράλληλα, το εν λόγω τμήμα κρίνεται ως επιβαρυντικό των οικονομικών αποτελεσμάτων μίας επιχειρηματικής μονάδας (Gordon et al., 2017; Wingard et al., 2016).

Επί παραδείγματι, σε περίπτωση κατά την οποία οι εκτιμώμενες ταμειακές ροές του αντισταθμιζόμενου μέσου και του μέσου αντιστάθμισης είναι εκατό, στο πλαίσιο της έναρξης της σχέσης αντιστάθμισης, αν επί της ημερομηνίας αναφοράς, οι εκτιμώμενες ταμειακές ροές που προκύπτουν από το αντισταθμιζόμενο μέσο πέσουν στις ενενήντα, και την ίδια στιγμή οι

εκτιμώμενες ταμειακές ροές από το μέσο αντιστάθμισης αυξηθούν στις εκατόν δώδεκα, στην περίπτωση αυτήν, οι δέκα επιπρόσθετες μονάδες των ταμειακών ροών του μέσου αντιστάθμισης καθίστανται άμεσα συνυφασμένες και απόλυτα συνδεδεμένες με το αποτελεσματικό μέρος. Ο λόγος έγκειται στο ότι αντισταθμίζουν με αποτελεσματικό τρόπο τη μείωση των δέκα μονάδων των αναμενόμενων ταμειακών ροών του αντισταθμιζόμενου μέσου. Την ίδια στιγμή, οι δύο επιπρόσθετες μονάδες είναι συνυφασμένες με το αναποτελεσματικό μέρος. Εν καιρώ, σε περίπτωση κατά την οποία το αντισταθμιζόμενο μέσο καταστεί αναγνωρίσιμο ως χρηματοοικονομικής φύσεως μέσον, επί των οικονομικών καταστάσεων της αντίστοιχης επιχειρηματικής οντότητας, τότε τα προκύπτοντα κέρδη/ ή οι προκύπτουσες ζημιές που διαφαίνονται στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών, είναι απαραίτητο να επαναταξινομηθούν στα αποτελέσματα χρήσης.

3/ Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης: Πρόκειται για την περίπτωση της αντιστάθμισης της καθαρής επένδυσης σε λειτουργίες ή ακόμα και σε επιχειρηματικές οντότητες του εξωτερικού. Σε περίπτωση κατά την οποία μία μητρική εταιρεία προβεί σε κάποια επένδυση σε θυγατρική στο εξωτερικό, τότε είναι δυνατό να αντισταθμίσει τις πιθανές απώλειες εξαιτίας προκυψουσών αλλαγών στα επίπεδα των συναλλαγματικών ισοτιμίας, στο πλαίσιο της λήψης ενός δανείου στο νόμισμα της χώρας επί της οποίας εδρεύει και δραστηριοποιείται η θυγατρική επιχειρηματική μονάδα. Η λογιστική αντιμετώπιση της εν λόγω περιγραφόμενης διαδικασίας αντιστάθμισης είναι πανομοιότυπη με την αντίστοιχη διαδικασία αντιστάθμισης ταμειακών ροών (Gordon et al., 2017; Wingard et al., 2016).

3.10 Ο ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Η σχέση της αντιστάθμισης παύει να υφίσταται σε περίπτωση κατά την οποία πραγματοποιηθεί ένα από τα κάτωθι:

1/ Το μέσο αντιστάθμισης λήξει, εξασκηθεί ή πωληθεί (Wingard et al., 2016).

2/ Η αντιστάθμιση δεν καλύπτει το σύνολο των προϋποθέσεων, οι οποίες αναφέρθηκαν ανωτέρω (Jatinder, 2017).

3/ Η αναμενόμενη αντισταθμισμένη συναλλαγή δεν καθίσταται πια αναμενόμενη (Wingard et al., 2016).

3.11 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΔΛΠ39 ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΠΧΑ9

Βάσει του πρώην εφαρμοζόμενου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΛΠ 39, υποστηρίζονταν συνολικά τέσσερα (4) είδη ταξινόμησης που αφορούσαν στην περίπτωση μέσω χρηματοοικονομικής φύσεως. Αυτά, όπως αναφέρονται από τους Δημητρά & Βρέντζου (2015), είναι τα κάτωθι:

1. Η ταξινόμηση στην εύλογη αξία (fair value through profit and loss/ fair value through OCI) του χρηματοοικονομικού στοιχείου που εξετάζεται
2. Τα διακρατούμενα ως τη λήξη τους, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
3. Οι απαιτήσεις και τα χορηγηθέντα δάνεια
4. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που βρίσκονται σε προς πώληση διαθεσιμότητα

Τη στιγμή που καταργήθηκε το πρώην πρότυπο ΔΛΠ 39 και ξεκίνησε η εφαρμογή του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, καταργήθηκαν οι ανωτέρω κατηγορίες ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών στοιχείων και έμειναν μόνο δύο, οι οποίες είναι οι εξής (Eurobank, 2014):

1. Η στο αποσβέσιμο κόστος ταξινόμηση
2. Η ταξινόμηση στην εύλογη αξία

Συν τοις άλλοις, μια ακόμα εντονότερη μεταβολή που επήλθε με τη θέσπιση του εν λόγω νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου, η οποία είναι συνυφασμένη με την ταξινόμηση, είναι τα κριτήρια που ισχύουν για την εν λόγω διαδικασία. Μάλιστα, η θέσπιση νέων κριτηρίων ταξινόμησης θεωρείται και ως μια θεμελιώδης μεταρρύθμιση που επήλθε στη λογιστική των στοιχείων χρηματοοικονομικής φύσεως. Όπως ήδη έγινε ανάλογης μνεία ανωτέρω, τα δύο επιμέρους χρησιμοποιούμενα κριτήρια, για τον καθορισμό της ακριβούς κατηγορίας ταξινόμησης, δηλαδή για τον καθορισμό του αν η ταξινόμηση θα γίνει στην εύλογη αξία ή εναλλακτικά στο αποσβέσιμο κόστος, είναι τα εξής (Eurobank, 2014):

1/ Σε πρώτο στάδιο, θα διενεργείται η εξέταση των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού στοιχείου (SPPI- Single Payments of Principal and Interest test) (Eurobank, 2014).

2/ Σε περίπτωση κατά την οποία, το εξεταζόμενο χρηματοοικονομικό στοιχείο αποδειχθεί ότι διαθέτει συμβατικές ταμειακές ροές, οι οποίες είναι κατ' αποκλειστικότητα συνυφασμένες με την αποπληρωμή των τόκων και των κεφαλαίων, τότε θα πρέπει να ακολουθεί απαραίτητως έλεγχος πάνω στο επιχειρηματικό μοντέλο (Eurobank, 2014).

Πρέπει όμως να τονιστεί ότι η θέσπιση και η θέση σε ισχύ των εν λόγω κριτηρίων κάνει τη διαδικασία της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικής φύσεως στοιχείων να δαπανά πιο πολύ χρόνο από τον επιθυμητό και να χαρακτηρίζεται επιπροσθέτως από μία ιδιαίζουσα πολυπλοκότητα. Η ελεγκτική διαδικασία, στην οποία υπόκεινται οι συμβατικές ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, καθιστά απαραίτητη την υπόσταση υποκειμενικότητας στην κρίση και την βαθύτερη κατανόηση του κανονιστικού πλαισίου από το οποίο διέπεται το νέο εφαρμοζόμενο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΑ 9 (Eurobank, 2014).

Εν γένει, θα μπορούσε κάλλιστα να υποστηριχθεί ότι κατόπιν της θέσπισης του εν λόγω χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, ξεκίνησε η υπόσταση ομοιομορφίας. Ουσιαστικά, παρεμφερή χρηματοοικονομικής φύσεως μέσα, επιχειρηματικών μονάδων δραστηριοποιούμενων στον ίδιο επιχειρηματικό τομέα, ταξινομούνται επί της ίδιας κατηγορίας. Προκειμένου να σταματήσει να συμβαίνει κάτι τέτοιο, θα πρέπει να οδηγηθεί με μεταβολή και μεταρρύθμιση, το επικρατές και εφαρμοζόμενο από την πλευρά της εκάστοτε επιχειρηματικής οντότητας, επιχειρηματικό μοντέλο, προκειμένου, να μην υπάγεται πια στο συγκεκριμένο κλάδο. Πρόκειται για μια κατάσταση που κρίνεται ως ωφέλιμη για τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών. Ο λόγος έγκειται στο ότι οι ίδιοι, αφενός δύναται να διαδραματίζουν το ρόλο του επενδυτικού κοινού, και σε περίπτωση που συμβαίνει κάτι τέτοιο, επιθυμούν να προβούν στην επιλογή μεταξύ παρεμφερών επενδύσεων, και αφετέρου είναι δυνατό να αποτελούν τους κανονιστικούς φορείς που αποσκοπούν στην εποπτεία και τον έλεγχο της αγοράς ή τουλάχιστον ενός τμήματος αυτής. Βέβαια, δεν είναι πιθανά μόνο αυτά τα δυο σενάρια αλλά εναλλακτικά, οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων είναι δυνατό να αποτελούνται και από οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο μέρος, το οποίο εξυπηρετείται στην κατανόηση του περιεχομένου και των αντλούμενων από τις οικονομικές καταστάσεις, πληροφοριακών στοιχείων, μέσω της υπόστασης της εν λόγω αναφερόμενης ομοιομορφίας που έχει υιοθετηθεί κατόπιν της εφαρμογής του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9 (Eurobank, 2014).

Επίσης, σύμφωνα με το πρώην εφαρμοζόμενο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΛΠ 39, η απομείωση καθίστατο αναγνωρίσιμη μόνο σε περίπτωση κατά την οποία ήδη υπήρχε οικονομική ζημιά, η οποία είχε προκληθεί είτε λόγω της οικονομικής δυσπραγίας των

δανειοληπτών είτε λόγω του ότι αυτοί είχαν χρεοκοπήσει και δεν μπορούσαν να φανούν συνεπείς στην αποπληρωμή των δανειακών τους υποχρεώσεων, είτε λόγω του ότι αθετούσαν ακούσια ή εκούσια τις δανειακές τους υποχρεώσεις, για ασαφείς και αγνώστους λόγους.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια υψηλής ποιότητας, δεν δέχονταν κάποια ουσιαστική επιβάρυνση από την απομείωση. Αναφορικά όμως με τα ζημιογόνα δάνεια, ο υπολογισμός της απομείωσης ήταν σε γενικές γραμμές κάπως απλοποιημένος. Πιο συγκεκριμένα, ισούταν με την αξία των εξασφαλίσεων μειούμενη με το ποσό της συνολικής αξίας του δανείου (Eurobank, 2014) .

Από τη στιγμή που ξείνησε να εφαρμόζεται το νέο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο, ΔΠΧΑ 9, το σύνολο των δανείων είναι επιβαρυνμένα με απομείωση, η οποία αποτελείται από δύο τρόπους υπολογισμού (Eurobank, 2014):

1/ Τις δωδεκάμηνης διάρκειας αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές

2/ Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ όλη τη διάρκεια ζωής του αντίστοιχου περιουσιακού στοιχείου

Ο υπολογισμός που εν τέλει θα είναι και αυτός που θα προτιμηθεί, βρίσκεται σε απόλυτη εξάρτηση από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η απομείωση του αντίστοιχου μελετώμενου χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου.

Η διαδικασία της απομείωσης εκάστου χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου, καθίσταται άμεσα αναγνωρίσιμη, αφού προηγηθεί η αναγνώριση του ίδιου του περιουσιακού στοιχείου, βάσει του κανονιστικού πλαισίου από το οποίο διέπεται το νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9 (Eurobank, 2014).

Προκειμένου να καταστεί δυνατός ο υπολογισμός της απομείωσης ενός χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακού στοιχείου, βάσει ενός συγκεκριμένου χρονικού πλάνου στο εγγύτερο μέλλον, το οποίο θα αφορά είτε τον χρονικό ορίζοντα ενός έτους είτε τον εν γένει χρονικό ορίζοντα στον οποίο υπάγεται η διάρκεια ζωής του αντίστοιχου μελετώμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου, χρησιμοποιείται και η πιστωτική ζημιά που αναμένεται. Φυσικά, δεν είναι δυνατόν να μην τονιστεί ότι στο πλαίσιο του υπολογισμού της ανωτέρω αναφερόμενης πιστωτικής ζημιάς, αξιοπρόσεκτο ρόλο διαδραματίζει και η υποκειμενική κρίση, γεγονός από το οποίο συνεπάγεται η αδυναμία αποφυγής μεταβλητότητας στη διαδικασία του υπολογισμού των απομειώσεων, που παρατηρείται κατά τη διαδικασία της σύγκρισης των υπολογιστικών αποτελεσμάτων μεταξύ διαφορετικών επιχειρηματικών οντοτήτων (Eurobank, 2014).

Η επιτυχία όμως που θα πρέπει να αναγνωρισθεί, και η οποία επήλθε κατόπιν της θέσπισης του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, έγκειται στην επιτυχία της περισσότερο έγκαιρης και αποτελεσματικότερης αναγνώρισης των πιστωτικών ζημιών. Όπως ήδη έγινε σχετική μνεία, στην αρχή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, μία εκ των βασικότερων δυσμενών κριτικών, που ασκήθηκαν προς το παλαιότερο πρότυπο ΔΛΠ 39 ήταν η αδυναμία της από πλευράς του πρόβλεψης της πρόσφατης και και οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ο λόγος της εν λόγω αδυναμίας, έγκειται, στο γεγονός του ότι η πιστωτική ζημιά αναγνωριζόταν αποκλειστικά και μόνο κατόπιν της επίσημης εμφάνισής της. Κατόπιν λοιπόν της θέσπισης του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, σε περίπτωση κατά την οποία εντοπιστεί μια γενική αύξηση των επιπέδων των ζημιών απομείωσης στο πλαίσιο της ευρύτερης αγοράς, το συγκεκριμένο γεγονός, θα αποτελέσει σημάδι πιθανής μελλοντικής δυσμενούς οικονομικής έκβασης. Έτσι, το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών θα είναι σε θέση να προστατευτεί, λαμβάνοντας τα βέλτιστα για την εκάστοτε περίπτωση μέτρα. Με τον τρόπο αυτόν επομένως, συρρικνώνονται σε αξιοπρόσεκτο βαθμό οι πιθανότητες πρόκλησης νέων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κρίσεων, παρεμφερών με την πιο πρόσφατη κρίση, που ξέσπασε εν έτει 2008.

Τέλος, ως προς την εφαρμογή της λογιστικής της αντιστάθμισης, δεν εντοπίζονται αξιοπρόσεκτες και ριζικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατόπιν της θέσπισης του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, τουλάχιστον σε σύγκριση με αυτές που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Συν τοις άλλοις, οι επιχειρηματικές οντότητες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θα συνεχίσουν την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου από το οποίο διεπόταν το παλαιό χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΛΠ 39, αναφορικά με τη συγκεκριμένη περίπτωση της λογιστικής της αντιστάθμισης (Eurobank, 2014).

Σε περίπτωση κατά την οποία μία επιχειρηματική οντότητα προβεί στην επιλογή της ακολούθησης του κανονιστικού πλαισίου που διέπει το νέο εφαρμοζόμενο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΑ 9, διεκδικεί την βέλτιστη συσχέτιση της λογιστικής της αντιστάθμισης με τις ευρύτερες διαχειριστικές δραστηριότητες του κινδύνου στον οποίο συνήθως εκτίθενται στο πλαίσιο της καθημερινής δραστηριοποίησης της. Πρόκειται για ένα γεγονός, η επίτευξη του οποίου επέρχεται επί της ουσίας μέσω της κατάργησης του μέχρι πρότινος υφιστάμενου κανόνα του 85%-125% αναφορικά με την ελεγκτική διαδικασία του βαθμού αποτελεσματικότητας, από τον οποίο διέπεται η σχέση αντιστάθμισης και η πραγματοποίηση του οποίου διενεργείται κατά αποκλειστικότητα βάσει

επιμέρους ποιοτικών χαρακτηριστικών στοιχείων των χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων (Eurobank, 2014).

3.12 ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΠΧΑ39 ΣΤΟ ΔΠΧΑ9

Η έναρξη ισχύος της υποχρεωτικής θέσπισης και εφαρμογής του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, ορίστηκε στην 1η Ιανουαρίου του έτους 2018, από την πλευρά του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, 2014).

Η ελεγκτική διαδικασία των συμβατικών ταμειακών ροών που χαρακτήριζαν τα επιμέρους χρηματοοικονομικής φύσεως περιουσιακά στοιχεία, πραγματοποιήθηκε με αναδρομική ισχύ, και πιο συγκεκριμένα ξεκινώντας από την ημερομηνία κατά την οποία αυτά είχαν αρχικώς αναγνωρισθεί (ΕΥ, 2017).

Το επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο ακολουθούσε η εκάστοτε επιχειρηματική οντότητα, καθορίστηκε βάσει της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της εφαρμογής του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ9, ήτοι, όπως προαναφέρθηκε, η 1η Ιανουαρίου 2018. Ομοίως, ίσχυσε και αναφορικά με τη διαδικασία του καθορισμού της χρησιμοποίησης των μετοχικών τίτλων που είχαν διακρατηθεί (ΕΥ, 2017).

Οι απόρροιες, οι οποίες πιθανότατα προέκυψαν από τη μεταρρύθμιση που επήλθε στον τρόπο ταξινόμησης ορισμένων χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων, καταχωρήθηκαν στα αποθεματικά της εκάστοτε επιχειρηματικής οντότητας (Eurobank, 2014).

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης των ανωτέρω αναφερόμενων δεδομένων, παρατίθεται το εξής παράδειγμα: έστω ότι έχουμε την περίπτωση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, το οποίο είχε προβεί στην ταξινόμηση ενός επιχειρηματικής φύσεως δανείου, στην εύλογη αξία, διαμέσου αποτελεσμάτων η εξαγωγή των οποίων βασίστηκε στις παλαιότερες διατάξεις του χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 39, αλλά ότι η ταξινόμηση, βάσει των νέων κανονισμών που θεσπίστηκαν μαζί με το νέο χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπο ΔΠΧΑ 9 έπρεπε να διενεργηθεί στο αποσβέσιμο κόστος. Επίσης, ας υποθέσουμε ότι η εύλογη αξία του ανωτέρω αναφερόμενου δανείου κατά την 31η Δεκεμβρίου του 2017, δηλαδή αμέσως πριν την έναρξη ισχύος του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ9, κυμαινόταν στα 80.000 ευρώ και ότι το αποσβέσιμο κόστος αυτού, υπολογιζόμενο κατά την 1η Ιανουαρίου 2018, δηλαδή κατά την έναρξη ισχύος του κανονιστικού πλαισίου του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως

πρότυπου ΔΠΧΑ 9, κυμαινόταν στα 110.000 ευρώ. Σε περίπτωση κατά την οποία, για λόγους πληρέστερης και ευκολότερης κατανόησης τις ανωτέρω αναφερόμενες καταστάσεις, αγνοηθεί από πλευράς μας οιαδήποτε πιθανότητα απομείωσης, τότε κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9, ήτοι τη 1η Ιανουαρίου του έτους 2018, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα του παραδείγματός μας, θα πρέπει να προβεί την κάτωθι λογιστική εγγραφή:

Ημερομηνία	Λογαριασμοί- Αιτιολογία	Χρέωση	Πίστωση
1/1/2018	Επιχειρηματικά Δάνεια	30.000	30.000
	Αποθεματικό Μετάβασης		
	Εγγραφή μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9		

Πίνακας 3. Λογιστική Εγγραφή Αγνόησης Πιθανής Απομείωσης (Πηγή: Ιδίας Επεξεργασίας)

Λόγω της ανωτέρω αναφερόμενης λογιστικής αντιμετώπισης, της ως άνω περιγραφόμενης κατάστασης, η αναθεώρηση των δεδομένων που ίσχυσαν κατά το φορολογικό έτος 2017, στο πλαίσιο του οποίου δεν είχαν ακόμα θεσπιστεί οι διατάξεις του νέου χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, δεν κατέστη απαραίτητη.

Αναφορικά με τις απαιτούμενες όμως γνωστοποιήσεις, καθίσταται απαραίτητη η υπόσταση ορισμένων ειδικών και άμεσα συνυφασμένων με τη μετάβαση, από τις παλαιότερες διατάξεις του χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΛΠ 39 στις νεότερες διατάξεις το χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9. Πρόκειται για διατάξεις, άμεσα συνυφασμένες με την ταύτιση των υπολοίπων κλεισίματος των χρηματοοικονομικής φύσεως μέσων, αμέσως πριν την εφαρμογή των νέων διατάξεων του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9, ήτοι κατά την 31η Δεκεμβρίου του έτους 2017, με τα υπόλοιπα που παρουσιάζονταν κατά την 1η Ιανουαρίου του έτους 2018, δηλαδή κατά την έναρξη ισχύος των νέων κανονιστικών διατάξεων του χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9. Ομοίως, ισχύει για την περίπτωση των ζημιών απομείωσης (Eurobank, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9 ΣΤΟΥΣ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ

Στα μέσα του αμέσως προηγούμενου έτους προ της έναρξης ισχύος του νέου κανονιστικού πλαισίου του χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπου ΔΠΧΑ 9, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή προέβη στην δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων μιας σχετικής διεξαγόμενης έρευνας, απόλυτα επικεντρωμένης στα αποτελέσματα των αυξημένων επιπέδων προβλέψεων, που προκαλούνταν εξαιτίας του μεταβατικού καθεστώτος από το παλαιό χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39, στο νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, στην περίπτωση των εποπτικών κεφαλαίων των τραπεζών. Βάσει της συγκεκριμένης έρευνας, η αύξηση που ήταν αναμενόμενη στα επίπεδα των προβλέψεων, κυμαίνονταν προσεγγιστικά σε ένα μέσο επίπεδο της τάξεως του 13% εν συγκρίσει με τα επίπεδα προβλέψεων απομείωσης τα οποία βασίζονταν στο κανονιστικό πλαίσιο από το οποίο διεπόταν το παλαιό χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39. Στο σημείο αυτό, τονίζεται ότι οι δείκτες των κοινών ιδίων κεφαλαίων που υπάγονταν στην κατηγορία 1 (CET1) αναμενόταν να κυμανθούν σε χαμηλότερα επίπεδα, τα οποία κυμαίνονταν κατά μέσο όρο σε 45 μονάδες βάσης λιγότερες, γεγονός το οποίο μεταφράζεται σε ένα ποσοστό της τάξεως του 0,45% (Euromoney, 2017).

4.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9 ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Κατά τους πρώτους μήνες, του πρώτου έτους έναρξης εφαρμογής του νέου κανονιστικού πλαισίου του χρηματοοικονομικής φύσεως προτύπου ΔΠΧΑ 9, οι τέσσερις ελληνικές συστημικές ελληνικές τράπεζες, ήτοι η τράπεζα Πειραιώς, η Εθνική τράπεζα της Ελλάδος, η Alphabank και η Eurobank, προέβησαν, όπως ακριβώς κατέστη απαραίτητο, στην δημοσίευση των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων. Βάσει των ισχυόντων κανονισμών

περί μετάβασης από το πρώην κανονιστικό πλαίσιο από το οποίο διεπόταν το παλαιό χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39, στο νέο κανονιστικό πλαίσιο του χρηματοοικονομικής φύσεως πρότυπου ΔΠΧΑ 9, στις εν λόγω χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, οι τέσσερις ανωτέρω αναφερόμενες ελληνικές συστημικές τράπεζες προέβησαν στη γνωστοποίηση του συνόλου των επιπτώσεων, οι οποίες θα προκαλούνταν από την μετάβαση στο από το πρώην ΔΛΠ 39, στο νυν ΔΠΧΑ 9.

Όσον αφορά την περίπτωση της Τράπεζας Πειραιώς, η συρρίκνωση των επιπέδων στα οποία κυμαινόταν ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET- 1 αναμενόταν να κυμανθεί σε ένα επίπεδο της τάξεως του 0,2%. Πιο συγκεκριμένα, αναμενόταν από το επίπεδο της τάξεως του 15,1% στο οποίο κυμαινόταν κατά την 31η δεκεμβρίου του έτους 2017, βασικά κανονιστικού πλαισίου από το οποίο διεπόταν το πρώην χρηματοοικονομικό πλαίσιο ΔΛΠ 39, σε ένα επίπεδο της τάξεως του 14,9% κατά την 31η δεκεμβρίου του αμέσως επόμενου έτους, στο οποίο θα εφαρμοζόταν το κανονιστικό πλαίσιο του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9. Επιπροσθέτως, σημειώθηκε αύξηση στα επίπεδα των προβλέψεων των απομειώσεων αφενός των δανείων και αφετέρου των υφιστάμενων απαιτήσεων κατά των πελατών, στο πλαίσιο του μεταβατικού σταδίου από το κανονιστικό πλαίσιο του πρώην χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΛΠ 39, στο νέο κανονιστικό πλαίσιο του νέου χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 9. Πρόκειται για μια αύξηση της τάξεως των 1,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η επίπτωση που επέφερε η διαδικασία της αναταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων του συγκεκριμένου τραπεζικού ομίλου, στα ίδια κεφάλαιά του, κατά τον πρώτο μήνα του έτους 2018, σημείωσε αύξηση στα 88 εκατομμύρια ευρώ (Τράπεζα Πειραιώς, 2018).

Αναφορικά με την περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας, η μείωση των επιπέδων στα οποία κυμαινόταν ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET- 1 αναμενόταν να αγγίξει την τάξη του 0,5%. Πιο συγκεκριμένα, είχε προβλεφθεί ότι από ένα επίπεδο της τάξεως του 17% στο οποίο κυμαινόταν κατά το τέλος του έτους 2017, βάσει του κανονιστικού πλαισίου του παλαιού χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΛΠ 39, θα έφτανε σε ένα επίπεδο της τάξεως του 16,5% κατά το τέλος του έτους 2018, όπου θα είχε ξεκινήσει η εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9. Η αύξηση των επιπέδων στα οποία κυμαίνονταν οι προβλέψεις απομείωσης των δανειακών κεφαλαίων, καθώς επίσης και των απαιτήσεων κατά των πελατών, στο πλαίσιο της μετάβασης από το προηγούμενο χρηματοοικονομικό πρότυπο στο νέο, κυμάνθηκε κοντά στα 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Η απόρροια της αναταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων, κατά τον πρώτο μήνα του 2018,

στα ίδια κεφάλαια του συγκεκριμένου τραπεζικού ομίλου, ανήλθε στην τάξη των 240 εκατομμυρίων ευρώ (Εθνική Τράπεζα, 2018).

Όσον αφορά την περίπτωση της τράπεζας Eurobank, η μείωση των επιπέδων του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας CET- 1 είχε προβλεφθεί να κυμανθεί σε ένα επίπεδο της τάξεως του 0,2%. Πιο συγκεκριμένα, είχε προβλεφθεί από το επίπεδο του 17,9% στο οποίο κυμαινόταν κατά το τέλος του έτους 2017, στο οποίο εφαρμόζονταν οι κανονιστικές διατάξεις του πρώην χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΛΠ 39, θα άγγιζε ένα ποσοστό της τάξεως του 17,7% κατά την λήξη του αμέσως επόμενου έτους, επί του οποίου θα είχαν ήδη εφαρμοστεί οι κανονισμοί του νέου χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 9. Η αύξηση των επιπέδων των προβλέψεων απομείωσης των δανειακών κεφαλαίων, καθώς επίσης και των απαιτήσεων κατά πελατών, στο πλαίσιο του μεταβατικού σταδίου από το προηγούμενο στο νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο, κυμάνθηκε σε ένα επίπεδο της τάξεως των 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η απόρροια που προέκυψε από την διαδικασία της αναταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων, στα ίδια κεφάλαια του συγκεκριμένου τραπεζικού ομίλου κατά τον πρώτο μήνα του έτους 2018, ανήλθε στα 4 εκατομμύρια ευρώ (Eurobank, 2018).

Όσον αφορά την περίπτωση της Alpha Bank, η συρρίκνωση των επιπέδων στα οποία κυμάνθηκε ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET- 1 αναμενόταν να κυμανθεί σε ένα επίπεδο της τάξεως του 0,1%. Πιο συγκεκριμένα, αναμενόταν από ένα ποσοστό της τάξεως του 17,9%, το οποίο ίσχυε κατά το τέλος του έτους 2017, βάσει των εφαρμοζόμενων κανονισμών του πρώην ΔΛΠ 39, να φτάσει σε ένα ποσοστό της τάξεως του 17,7% κατά τη λήξη του αμέσως επόμενου έτους, όπου θα είχαν ήδη ξεκινήσει να εφαρμόζονται οι κανονισμοί του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου. Η αύξηση των επιπέδων στα οποία κυμαίνονταν οι προβλέψεις απομείωσης των δανειακών κεφαλαίων, καθώς επίσης και των απαιτήσεων κατά των πελατών, στο πλαίσιο του μεταβατικού σταδίου, ήτοι κατά τον πρώτο μήνα του έτους 2018, κυμάνθηκαν κοντά στα 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Η επιρροή, η οποία ασκήθηκε επί των ιδίων κεφαλαίων του συγκεκριμένου τραπεζικού ομίλου, εξαιτίας της διαδικασίας της αναταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων που διενεργήθηκε κατά τον πρώτο μήνα του έτους 2018, ανήλθε σε ένα ποσό της τάξεως των 70 εκατομμυρίων ευρώ (Alpha Bank, 2018).

Βάσει των ανωτέρω περιγραφόμενων δεδομένων, είναι ευκόλως αντιληπτό το γεγονός της απουσίας ουσιαστικής επιρροής επί των ιδίων και εποπτικών κεφαλαίων των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών, από την διαδικασία της μετάβασης από το πρώην ΔΛΠ 39, στο νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9. Αυτό όμως, ήταν αναμενόμενο για το σύνολο

του τραπεζικού κλάδου, όχι μόνο σε ελληνικό αλλά και σε διεθνές βεληγεκές, κάτι το οποίο επιβεβαιώνεται και από το σύνολο των πληροφοριακών στοιχείων, που παρατέθηκαν ανωτέρω στην εν λόγω διπλωματική εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, στο πλαίσιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θεωρείται ως ένα πρότυπο λογιστικής φύσεως, το οποίο βασίζεται σε απόλυτο βαθμό σε αρχές, και για το λόγο αυτό καθίσταται ευρέως γνωστό ως ένα «principle based» πρότυπο, κάτι το οποίο το διαφοροποιεί από το προγενέστερο εφαρμοζόμενο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39 το οποίο ήταν ευρέως γνωστό ως ένα «rule based» πρότυπο, που σημαίνει ότι βασιζόταν κυρίως σε κανόνες.

Το συγκεκριμένο γεγονός, οδηγεί τα στελέχη των τραπεζών, στην αξιοποίηση, Σε μεγαλύτερο βαθμό, τις υποκειμενικές κρίσεις τους, προκειμένου να καταλήξουν να διαμορφώσουν συγκεκριμένες εκτιμήσεις επί του ζητήματος της λογιστικοποίησης διάφορων μεγεθών. Αυτό, δε συνέβαινε στην περίπτωση της εφαρμογής του πρώην χρηματοοικονομικού προτύπου.

Αναφορικά με την περίπτωση των αντισταθμιστικών κεφαλαίων, δεν προκλήθηκαν ουσιαστικές αλλαγές, κατά την διαδικασία της μετάβασης από το πρώην χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΛΠ 39, στο νυν ΔΠΧΑ 9. Αυτό, διότι οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, εκ φύσεως του αντικειμένου δραστηριοποίησής τους, εφαρμόζουν ένα συγκεκριμένο επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο καθίσταται βασιζόμενο στη βραχυπρόθεσμη και όχι μακροπρόθεσμη διακράτηση επενδυτικών κεφαλαίων, με βασικό στόχο την δημιουργία βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας. Βάσει του κανονιστικού πλαισίου από το οποίο διέπεται το νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, τα εν λόγω επενδυτικά κεφάλαια είναι

υποχρεωτικό να ταξινομούνται στην εύλογη αξία τους, μέσω των προκύπτων οικονομικών αποτελεσμάτων. Ομοίως, ίσχυε και στην περίπτωση του κανονιστικού πλαισίου του πρώην ΔΛΠ 39. Αναφορικά με την περίπτωση των προβλέψεων απομείωσης, σε περίπτωση κατά την οποία τα επενδυτικά κεφάλαια επιμετρούνταν στην εύλογη αξία τους, τότε δεν υπήρχε κανένα ζήτημα απομείωσης, την στιγμή που η πώση της αξίας τους, διαφαινόταν μέσω της εύλογης αξίας. Άρα, καταλήγουμε στο ότι δεν υφίσταται κάποια δραστική και αξιοπρόσεκτη μεταβολή, στο συγκεκριμένο σημείο, η οποία να προκαλείται από το μεταβατικό καθεστώς στο πρώην εφαρμοζόμενο χρηματοοικονομικό πρότυπο, προς το νέο.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στην περίπτωση των τραπεζών. Ο λόγος έγκειται στο ότι τράπεζες αποτελούν μία περίπτωση επί της οποίας οι επερχόμενες από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, μεταβολές, είναι αφενός πολυπληθείς και αφετέρου ουσιαστικές. Ας μην ξεχνάμε, ότι η βασική δραστηριότητα των τραπεζών, είναι η δανειοδότηση. Για για κάθε περίπτωση χορηγούμενου δανείου, ακόμα και για κάθε περίπτωση χαρτοφυλακίου δανείων, ένα τραπεζικό ίδρυμα θα πρέπει να προβεί στην πραγματοποίηση του τεστ SPPI. Μέσω του συγκεκριμένου τεστ, ουσιαστικά ελέγχεται το αν και κατά πόσο οι συγκεκριμένες δανειακές ταμειακές ροές καθίστανται αποκλειστικά συνυφασμένες με τις αποπληρωμές κεφαλαίου και με τις αποπληρωμές των αντίστοιχων τόκων αυτού. Στη συνέχεια, βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου το οποίο ακολουθούν, προβαίνουν στην κατάταξη των δανείων, όπως αυτή αναφέρθηκε ανωτέρω στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Δηλαδή, κατατάσσουν τα δάνεια είτε στην εύλογη αξία μέσω της καθαρής θέσης είτε στο αποσβέσιμο κόστος τους. Στο σημείο αυτό τονίζεται, ότι η συγκεκριμένη διαδικασία στις συνηθέστερες των περιπτώσεων, ανατίθενται από την πλευρά των τραπεζών, σε εξωτερικούς συνεργάτες τους. Οι τράπεζες, πέραν τούτου, θα πρέπει να προβούν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που είναι πιθανό να συνοδεύσουν τα χορηγούμενα δάνεια τους ή τα χαρτοφυλάκια δανείων. Αυτό σημαίνει, ότι θα πρέπει να προβούν στον υπολογισμό και την καταχώριση συγκεκριμένης πρόβλεψης απομείωσης, η οποία θα είναι απόλυτα βασισμένη σε γεγονότα τα οποία δεν έχουν ακόμα διαδραματιστεί, αλλά είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν στο εγγύτερο μέλλον.

Ένα τέτοιο εγχείρημα, το οποίο καθίσταται άμεσα συνυφασμένο με τη δημιουργία φανταστικών γεγονότων και εκβάσεων, χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη δυσκολία. Πιθανότατα το επίπεδο δυσκολίας να διογκώνεται, σε περίπτωση κατά την οποία τα τραπεζικά ιδρύματα δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες δομές στο πλαίσιο του οργανογράμματός

τους, προκειμένου να υποστηριχθεί η ανωτέρω διαδικασία πρόβλεψης και σχηματισμού φανταστικών σεναρίων.

Ωστόσο, διευκρινίζεται ότι δεν τίθεται αμφιβολία για το ότι το νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9 και η θέσπιση του, εις αντικατάσταση του παλαιού ΔΛΠ 39, έχει προκαλέσει θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της εφαρμογής της χρηματοοικονομικής λογιστικής, ειδικότερα στην διαδικασία της απομείωσης και ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Μάλιστα, κατά τη διαδικασία της ταξινόμησης, κατόπιν της θέσπισης του χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9, εισήχθησαν δύο νέες έννοιες, που είναι αυτή του προσδιορισμού του ακολουθούμενου επιχειρηματικού μοντέλου και αυτή του έλεγχου των συμβατικών ταμειακών ροών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Η διαδικασία προϋπολογισμού των μελλοντικώς προκυπτουσών πιστωτικών ζημιών, είναι μια επιπρόσθετη νέα έννοια, Η οποία εισήχθη στο πλαίσιο της διαδικασίας της απομείωσης, κατόπιν της μετάβασης από το παλαιότερο καθεστώς του ΔΛΠ 39, στο νέο καθεστώς που εισήχθη κατόπιν της θέσπισης του χρηματοοικονομικού πρότυπου ΔΠΧΑ 9.

Πρόκειται λοιπόν για τρία νεοεισαχθέντα στοιχεία, η υπόσταση των οποίων μεταβάλλει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται λογιστικά τα χρηματοοικονομικά μέσα, από την πλευρά των ευρύτερων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Αυτό μάλιστα, αναμένεται να επιφέρει ακόμα εντονότερες μεταρρυθμίσεις επί του διοικητικού μοντέλου που εφαρμόζεται στα εν λόγω ιδρύματα. Ο λόγος έγκειται στο γεγονός του ότι το εφαρμοζόμενο διοικητικό μοντέλο, θα πρέπει να είναι απόλυτα ευθυγραμμισμένο με τις νέες δημιουργηθείσες ανάγκες εφαρμογής του νέου χρηματοοικονομικού πρότυπου. Δεν τίθεται αμφιβολία, στο σημείο αυτό, ότι το πλήθος των προκλήσεων, τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, είναι ιδιαίτερα μεγάλο και οι βασικότερες εξ' αυτών, μελετήθηκαν και αναλύθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Αναλυτικότερα, η πιο σημαντική πρόκληση και εντονότερη μεταρρύθμιση που πραγματοποιήθηκε κατόπιν της μετάβασης από το παλαιό καθεστώς στο νέο, έγκειται στην εισαγωγή στο προσκήνιο, των προβλεπόμενων πιστωτικών ζημιών. Πρόκειται για μια μεταβολή, η οποία θεσπίστηκε για λόγους κάλυψης της υφιστάμενης ανάγκης συγκεκριμένων θεσμών, για λόγους εγκαίρτερης και εγκυρότερης αποτύπωσης του πιστωτικού κινδύνου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Πρόκειται για μια προσπάθεια λήψης όλων των απαιτούμενων μέτρων, για λόγους αποτελεσματικής

πρόβλεψης μιας μελλοντικής, παρεμφερούς με την σύγχρονη, οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Η εν λόγω μεταβολή, αναμένεται να επιφέρει άμεσα οφέλη, όχι μόνο στην περίπτωση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού κλάδου, αλλά και σε όλη την κοινωνία. Εξάγεται επομένως το συμπέρασμα, ότι η εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου του νέου χρηματοοικονομικού προτύπου ΔΠΧΑ 9, δεν έχει μόνο οικονομικές και χρηματοοικονομικές διαστάσεις, αλλά και κοινωνικές.

Προκειμένου όμως, οι μεταρρυθμίσεις οι οποίες συνοδεύουν την υιοθέτηση των αρχών του ΔΠΧΑ 9, να σκέφτομαι απόλυτη επιτυχία, καθίσταται απαραίτητη η αντιμετώπιση, από την πλευρά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των επιμέρους προκλήσεων που αναλύθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Στο σημείο αυτό, τονίζεται ότι η βασικότερη πρόκληση, η οποία πρέπει να αντιμετωπιστεί από την πλευρά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, έγκειται στη συλλογή και τη δημιουργία επαρκών πληροφοριακών στοιχείων, άμεσα συνυφασμένων με τις μελλοντικές χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις. Στο σημείο αυτό, οι τράπεζες, καλούνται να προβούν σε σημαντικές επενδύσεις, αφενός οικονομικές και αφετέρου χρονικές, προκειμένου να συλλέξουν τα ανωτέρω αναφερόμενα πληροφοριακά δεδομένα. Ταυτόχρονα, υπό το καθεστώς της πιεστικής εποπτείας των αρμοδίων ελεγκτικών και εποπτικών αρχών, τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να βγάλουν εις πέρας, επιτυχώς, την ανωτέρω εξαιρετικά δύσκολη αποστολή τους.

Ένα επιπρόσθετο σημείο, στο οποίο οι τράπεζες θα πρέπει να επιστήσουν την προσοχή τους, κατόπιν της έναρξης ισχύος των κανονισμών και αρχών που διέπουν το νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, έγκειται στην ελεγκτική διαδικασία του συνόλου των δανειακών και επενδυτικών τους κεφαλαίων, για λόγους αποτελεσματικής διεξαγωγής του SPPI τεστ. Φυσικά, μια επιπρόσθετη πρόκληση για τις τράπεζες, ήταν και η προσαρμογή τους στο νέο κανονιστικό πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9. Ωστόσο, εξ όσων διαφάνηκε και στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, οι δύο τελευταίες αναφερόμενες προκλήσεις, δεν είναι τόσο δύσκολα εφαρμόσιμες, από την πλευρά των τραπεζών, πόσο η πρώτη, η οποία έγκειται στη συλλογή πληροφοριακών δεδομένων για τη δημιουργία φανταστικών σεναρίων, μέσα από τα οποία μπορεί ένα τραπεζικό ίδρυμα να καταστεί εκτεθειμένο απέναντι στον πιστωτικό κίνδυνο.

5.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Στο σημείο αυτό, διευκρινίζεται ότι ο μοναδικός περιοριστικός παράγων, στην εν λόγω μελέτη, έγκειται στην αμιγή βιβλιογραφική ανασκόπηση αυτής και στην μη υπόσταση πρωτογενούς έρευνας, μέσω ερωτηματολογίου ή ειδικώς σχεδιασμένου οδηγού συνέντευξης, που θα προοριζόταν σε οργανισμούς που είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν το ΔΠΧΑ9 έναντι των ΔΛΠ39.

5.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Είναι γεγονός, πως κατόπιν της έναρξης ισχύος της εφαρμογής των κανονισμών και αρχών, που διέπουν το νέο χρηματοοικονομικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί τρεις έως τέσσερις φορολογικές χρήσεις. Αυτό σημαίνει, ότι η εφαρμογή των νέων κανονισμών, δεν είναι δυνατόν να έχει αποτελέσει καθημερινή συνήθεια για τα σύγχρονα τραπεζικά ιδρύματα. Κατόπιν λοιπόν της έλευσης 3-4 ολοκληρωμένων φορολογικών ετών, κατά τη διάρκεια των οποίων θα εφαρμόζονται οι νέες αρχές που διέπουν το ΔΠΧΑ 9, οι οποίες πλέον θα έχουν ενταχθεί κανονικά στην καθημερινότητα των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, μία πρόταση μελλοντικής διερεύνησης έγκειται στην τότε ανάλυση των ουσιαστικών προκλήσεων, με τις οποίες ήρθαν αντιμέτωπα τα εν λόγω χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και στη μελέτη των τεχνικών και μεθόδων που εφάρμοσαν, προκειμένου να ανταπεξέλθουν επιτυχώς σε αυτές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alpha Bank. (2018). Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις Ομίλου Alpha Bank την 31/12/2017. Διαθέσιμο στο: (3/9/2019)
- Eurobank. (2018). Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις Ομίλου Eurobank την 31/12/2017. Διαθέσιμο στο: (3/9/2019)
- Γκίκας, Δ., Παπαδάκη, Α., Σιουγλέ, Γ., Δεμοιράκος, Ε., & Τζόβας, Χ. (2016). Χρηματοοικονομική Λογιστική - International Financial Reporting Standards. Αθήνα: Εκδόσεις Ε. Μπένου.
- Γκίκας, Δ. (2008). Χρηματοοικονομική Λογιστική. Αθήνα: Εκδόσεις Ε. Μπένου.
- Δημητράς, Α., & Βρέντζου, Ε. (2015). Διεθνή λογιστικά πρότυπα. Τμήμα Κοινωνικών Επιστημών Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. (2018). Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις Ομίλου Εθνικής Τράπεζας την 31/12/2017. Διαθέσιμο στο: [://www.nbg.gr/el/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements](http://www.nbg.gr/el/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements) (3/9/2019)
- Νεγκακης, Χ. Γ. (2015). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς - Θεωρία και Εφαρμογές. Αθήνα: Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική ΙΚΕ.
- Τράπεζα Πειραιώς. (2018). Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς την 31/12/2017. Διαθέσιμο στο: . (3/9/2019)
- Ahmed, M. U., Sabirzyanov, R., & Rosman, R. (2016). A critique on accounting for murabaha contract. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 7(3), 190–201.
- Bischof, J., & Daske, H. (2016). Interpreting the European Union's IFRS Endorsement Criteria: The Case of IFRS 9. *Accounting in Europe*, 13(2), 129–168.
- Bushman, R., & Williams, C. (2015). Delayed expected loss recognition and the risk profile of banks. *Journal of Accounting Research*, 53(3), 511–533.
- Cameran, M., Campa, D., Pettinicchio, A.K. (2014). IFRS adoption among private companies: impact on earnings quality. *Journal of Accounting and Auditing Finance*, 29, 278–305.

- Camfferman, K. (2015). The emergence of the ‘incurred-loss’ model for credit losses in IAS 39. *Accounting in Europe*, 12(1), 1–35.
- Camfferman, K., & Zeff, S. (2015). *Aiming for global accounting standards*. Oxford: Oxford University Press.
- Capkun, V., Collins, D., & Jeanjean, T. (2016). The effect of IAS/IFRS adoption on earnings management (smoothing): A closer look at competing explanations. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(4), 352–394.
- Chen, S., Miao, B., & Shevlin, T. (2015). A new measure of disclosure quality: The level of disaggregation of accounting data in annual reports. *Journal of Accounting Research*, 53(5), 1017–1054.
- Christensen, H.B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: what determines accounting quality changes around IFRS adoption? *Eur. Acc. Rev.*, 24 (1), 31–61.
- Christensen, H.B., Hail, L., & Leuz, C. (2013). Mandatory IFRS reporting and change in enforcement. *J. Acc. Econ.*, 56, 147–177.
- Cole, V., Branson, J., & Breesch, D. (2012). Determinants influencing the De Facto comparability of European IFRS financial statements. *Acc. Bedrijfskunde*, 32 (1), 21–40.
- Cipullo, N. & Vinciguerra, R. (2014). The Impact of IFRS 9 and IFRS 7 on Liquidity in Banks: Theoretical Aspects. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 164, 91–97.
- Eurobank. (2014). *IFRS 9 - Financial Instruments*. Presentation to Group Finance.
- Euromoney. (2017). *Οικονομικά Αποτελέσματα Συγκροτήματος για το εξάμηνο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2017*. Λευκωσία: Bank of Cyprus Holdings.
- EY. (2017). *IFRS 9: Impact on Regulatory Capital*, FSO IFRS Executive Update for BCM.
- EY. (2017). *IFRS 9 Classification and measurement- more difficult and judgmental SPPI questions*, FSO IFRS executive update for BCM.
- EY. (2017). *IFRS 9 Impairment: Staging and multiple economic scenarios*. FSO IFRS Executive update for BCM.
- Gebhardt, G. (2016). Impairments of Greek Government Bonds under IAS 39 and IFRS 9: A Case Study. *Accounting in Europe*, 13(2), 169–196.
- Gordon, E. A., Henry, E., Jorgensen, B. N., & Linthicum, C. L. (2017). Flexibility in cash-flow classification under IFRS: determinants and consequences. *Review of Accounting Studies*, 22(2), 839–872.

- Hashim, N., O'Hanlon, J. & Li, W. (2015). Expected-loss-based accounting for the impairment of financial instruments: the FASB and IASB IFRS 9 Approaches. Brussels: European Parliament.
- International Accounting Standards Board. (2013). IFRS 9 Financial instruments, Hedge accounting and amendments to IFRS 9, IFRS 7 and IAS 39. November 2013.
- International Accounting Standards Board. (2014). IFRS 9 Financial Instruments. July 2014.
- International Accounting Standards Board. (2014). IFRS 9, Project summary, July 2014.
- Jatinder, P.S. (2017). Hedge accounting under IFRS 9: an analysis of reforms. *The Audit Financiar journal*, Chamber of Financial Auditors of Romania, 15(145), 103-103.
- Lourenço, I. C., Sarquis, R., Branco, M. C., & Pais, C. (2015). Extending the Classification of European Countries by their IFRS Practices: A Research Note. *Accounting in Europe*, 12(2), 223–232.
- Mügge, D., & Stellinga, B. (2014). The unstable core of global finance: Contingent valuation and governance of international accounting standards. *Regulation & Governance*, 9(1), 47–62.
- Novotny-Farkas, Z. (2016). The Interaction of the IFRS 9 Expected Loss Approach with Supervisory Rules and Implications for Financial Stability. *Accounting in Europe*, 13(2), 197–227.
- Ntotsias, S. (2015). ACCA Paper P2 Corporate Reporting. Global Training - Book 1, January-June 2015, Chapters 23, 24, 27.
- Onali, E., & Ginesti, G. (2014). Pre-adoption market reaction to IFRS 9: A cross-country event-study. *Journal of Accounting and Public Policy*, 33(6), 628–637.
- PWC. (2017). ΔΠΧΑ 9 - Χρηματοοικονομικά Μέσα. Παρουσίαση του νέου Προτύπου, Β' Εξάμηνο 2017.
- Ramanna, K. (2013). The international politics of IFRS harmonization. *Accounting, Economics and Law – A Convivium*, 3(2), 1–46.
- Wingard, C., Bosman, J., & Amisi, B. (2016). The legitimacy of IFRS. *Meditari Accountancy Research*, 24(1), 134–156.
- Xu, X. (2016). Estimating Lifetime Expected Credit Losses Under IFRS 9. *SSRN Electronic Journal*.